...ОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

...УРЯАД ҮНЭН

...Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

...125) | 1963 оной мартын 16, суббото | Сэн 2 мүнгэн

Профсоюзуудай эдэбхитэдэй зүблөөн

МОСКВА, мартын 14. (ТАСС-ай корр.). Социальна страхованиин хэрэг эрхилдэг профсоюзай эдэбхитэдэй зүблөөн Союзуудай байшангай колонно зал соо мүнөөдэр нээгдэбэ. Энэ зүблөөе ВЦСПС-эй Президиум зарлаһан байна. ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ В. В. Гришин оролто үгэ хэлэжэ, зүблөө нээбэ.

Гүрэнэй социальна страхованиин болон хүдэлмэришэд, алба хаагшадай элүүрые хамгаалха талаар профсоюзуудай хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай элидхэлые ВЦСПС-эй секретарь Н. Н. Романов хэбэ.

...РИЛГЫН ЭХИЛТЭР ҮСӨӨХЭН ҮДЭРНҮҮД ҮЛӨӨ

...шина техникэ, үрэһэ хүрэнгэ, жолоошод механизаторнуудтнай бэлэн гү?

...Үнөө хабарай полевой хүдэлмэридэ бэлэдхэлгые түргэнөөр түгэсхэхэ гээшэ бидэндэ ...гол шухала, эгээл дайшалхы хэрэг болоод байна.

(КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, нүхэр Н. С. Хрущевто РСФСР-эй үйлэдбэриин управленинүүдэй начальнигуудай, партийна комитедүүдэй секретарьнуудай зүблөөнэй эльгээһэн бэшэгһээ)

Хориин үйлэдбэриин управлениһээ

...ТАГДАЛНУУД ОЛОН

...МЖЭЭ АБАХА

...харалан соохор-
...ой ерэһэниие мэ-
...равлениин колхоз,
...машинануудаа за-
...рэнгэээ сэбэрлэн,
... Мүн энэ хүдэл-
...үүдаа элирүүлэн
... бэлдэхын тула

...үйлэдбэриин уп-
...ой хүдэлмэрилэг-
...йна хиналтын ко-
... тус тустаа ажа-
...эндэ эмхидхэгдэ-
... постнуудта ту-

...дэргын «Комму-
... хабарай тарил-
...ааниинь шалгаг-
... колхозой хүтэл-
...-партийна хинал-
...аар эмхидхэгдэ-
...гшэ нүхэр Аю-
...орна мастерскойн
...агша нүхэр Цы-
...йэдкомой түрүү-
...това, эндэхидтэй
...Победа» колхозой
... нүхэр Базарон,
... даагша нүхэр
... хүдөө ажахын
... ажахын йн-
... Цыренов гэг-
...на.

...НЖАГАЙРҺАНАЙ ...ОН

... түрүүн машина,
...ые шалгаа. За-
... тракторай 11-
...ой, мастерскойн
...заргадана. Мүн
...агдаадүй, мастер-
... тракторта гусе-
...трактортань рама
...һаа гараха ар-
...агдаад гараһан
...һаань шалгажа
... зүйлнүүд олон
...-54» тракторнуу-
...гүүд хүсэд таа-
... тэндэһээ тоһон
...рнуудай гусе-
...ые холбодог тү-
...лагдаагүй бай-
...ТЗ-2» трактор-
...хеэрэлгэ баһал
...айшоо. Кабина-
... заһагдаагүй.
... мотор тусхай
...гдажа, хүйтэн
...эжэ үзэгдөө.
... түхэлэй 14-дэхи
... үзэхэдэ, мото-
...һан байбашье,
...үүд олдоо. Жэ-
...ниигһоо минута
... гоожоно. Энэ
... нүхэр Моск-

витин заһабарилһан, өөрөө тэрээндээ хүдэлхэ юм ха.

Сеялкэ, плугууд һаял заһабарилагдажа эхилээ. Тэдэнһээ 3 плуг, 9 сеялкэ бэлэн боложо гаранхай. Бэшэниинь үшөө ойроошье хүртөөгүй. Заһабарилагдаһан тоотой сеялкэнүүдынь баһал ехэхэн дутагдалтай. Жэшээлхэдэ, № 2 сеялкын 24 дискынтэн хахадынь һэлгэхээр болоо гэжэ комиссинхид тэмдэглэбэ. Тэрэнһээ ондоо бусадшье дутагдалнууд олон. Сеялкэ, плуг, культиватор, борной гэхэ мэтэ зэмсэгүүдые тракторта шагтагалха түхеэрэлгэ оройдоошье заһагдажа эхилээгүй байба. Тиимэ түхеэрэлгэ үшөө олон дутуу. Бии байһан борнойнуудыень заһагдабашье, арбан хэһэг борной дутанхай.

Һүүлээрнь комиссиинхид колхоздо үрэһэ хүрэнгын хэр бэлэдхэгдэһэниие шалгаба. Ороoһото ургамалнуудай үрэһөөр хүсэд хангагданхай. Тэрэнь ехэнхидээ һайн шанартай, 93—98 процент ургаха шадалтай гэжэ шалгагдаһан байна. Дээрээ һарабшатай, хажуу тээгээ хашалтатай сарай доро үрэһэ хүрэнгэнь һайнаар сэбэрлэгдээд, хадаглагданхай. Тиигэбэшье 1-дэхи бригадын тоог дээрэ ургаха шанараараа 32—55 процент гэһэн сэгнэлтэтэй 2 мянгаад центнер ешмээнэй үрэһэн бии. Тэрэнэйнь зарим хубиие һайн шанартай шэниисын үрэһөөр һэлгэхэ гэжэ хэлсэгдээ. Мүн 70 центнер горохой үрэһэн амбаар соо хадагалаатай. Эдеэ хоолдо, малайшье тэжээлдэ хэрэглэгдэхээр таһалагдаһан ороoһо тарян 2-дохи бригадын тоог дээрэ (даагшань В. Еремеев) угаа һаланаар хадагалагдана. Тэндэнь ороoһо тарян обоо хүбөө, эмхи гуримгүйгөөр адхагданхай. Тэрэниие 5 үдэрэй туршада һайнаар суглуулжа абаха, гуримшуулха гэжэ тогтоогдобо. Хүрэнгын ороoһо хордохо препарат, хэрэгсэлнүүд худалдагдажа абтанхай. Теэд үрэһэ хордохо тусхай нэгэл машина бии. Тиимэһээ энэ хүдэлмэриие үнжагайруулхагүйн тула бүхы үрэһөө ойрын үдэрнүүдтэ хордожо эхилхэ, мүн электрын хүсөөр хүдэлдэг таряа хордохо нэгэ машина олохыень колхозой правленидэ дурадхагдаа.

ПОЛЕВОЙ СТАНАЙ ОРОНДО УРСАХАН ГЭР

Кукуруза, горох тариха газарта ямаршье хүдэлмэри хэгдээгүй гэжэ комисси тэмдэглэбэ. Тус колхоз энэ жэл 100 гектарта кукуруза тариха түсэбтэй аад, мүнөө хүрэтэр тэрэ газараа олоогүй, нэгэшье тонно наг шэбхэ гаргаагүй байшоо. Ойрын 3 үдэрэй туршада кукуруза тариха газараа тодорхойлжо, тусхай звено эмхидхээд, наг шэбхэ яаралтайгаар гаргажа эхилхэ тухай эрилтэ артелиин правлени, парткомой урда табигдаа.

Хабарай тарилгын үедэ механизаторнуудай байха байра, полевой стан түхеэрэгдээгүй, бүхы поли дээрэнь оройдоол нэгэ урсахан гэрһээ ондоо юуншье үгы. Тиимэһээ тэндэ һайн гэр байра түхеэржэ, мүн трактораар шэрээд ябаха хоёр нүүдэл вагончигуудые хэхэ гэжэ колхозой правленидэ даалгагдаа.

Энэ жэл колхоздо эртын тарилга урда урдынхиһаа нилээд ехэ болонхой. Хэрбээ нёдондо тэрэнь оройдоол 600 гектар байһан һаа, мүнөө 1400 гектарта хүргэгдэхөөр хараалагдана. Энээнһээ уламжалан, трактораар хэхэ хүдэлмэри тон ехэ, нилээд шахардуу шанга үе тохёолдохо байна. Нэн түрүүн гусенична тракторнуудые дүүрэн хүсэндэнь ашаглахын тула тэдэниие хоёр халаанда хүдэлгэхэ ушартай болоно. Теэд колхоздо тракористнууд олон дуталдана. Энээниие хараада абажа, колхозой бусад һалбарида хүдэлжэ байһан үнинэй 6 тракторист, комбайнернуудые, мүн механизаторнуудай бүгэдэниитын һуралсалда хабаадалсаһан хүнүүдые мүнөө суглуулжа, шэнэ түхэлэй тракторнуудтай танилсуулаад, хабарай тарилгын хүдэлмэридэ табиха гэжэ шиидхэгдэбэ. Механизаторнуудай бүгэдэниитын һуралсалые һайнаар дүүргэхын тула хэшээлыень неделидэ хоёр дахин үнгэргэхэ болоо. Колхоздо хабарай тарилгын үедэ хэрэгтэй шэнгэн түлишэ, тоһо гэхэ мэтэ үшөөл хүсэд зөөгдэжэ абтаагүй байһаниинь элирээд, тэрэниие богонихон болзорто зөөжэ абаха эрилтэ табигдаба.

Шалгалтын һүүлээр комиссиин гэшүүд колхозой правленидэ сугларжа, заседани дээрэ элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые тодорхойгоор хэлэжэ үгөө. Эдэ дутагдалнуудые дары усадхаха, трактор, машина заһабарилгые апрелиин 1 болотор сүм дүүргэхэ гэһэн шиидхэбэри абтаа. Комиссиин элирүүлһэн дутагдалнуудые яажа, ямар болзорто усадхаха тухай хэмжээнүүд тусхай акт соо бэшэгдээд, тэрэнэй дүүргэлгые хинан шалгажа байхаар гүрэнэй-партийна комитедэй эндэхи олониитын хиналтын бүлэгтэ даалгагдаа.

Б. Гылыков,
манай тусхай корр.

20 центнер тэжээлэй единицэ абахабди

Кабанскын үйлэдбэриин управлениин колхозууд, совхозууд энэ жэлдэ хахалагдаһан газарай гектар бүриһөө 20 центнер тэжээлэй единицэ заабол абаха гэжэ шиидэнхэй. Энэнь 1959 ондо хахалагдаһан газарай гектар бүридэ ургуулһан тэжээлэй единицэтэй сасуулбал, 3 дахин ехэ болоно. Энээнэйнгээ ашаар ажахынууднай мяха, һү болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые нилээд элбэгжүүлхээр зоригжонхой.

Теэд иимэ үндэр ургаса бэлээр ургуулагдахагүй ха юм даа.

Тиимэһээ хабарайнгаа тарилгада эртэнһээ бэлдэжэ эхилээ һэмди. Трактор болон хүдөө бусад машинануудай заһабарилгые, үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэлгые мартын 20 болотор дууһахабди.

Үйлэдбэриин управлениин зарим ажахынууд (жэшээнь, Байгалай совхоз, «Прибайкалец» колхоз) заһабарилгаяа, үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэлгээ дүүргэнхэй. «Шергинский» совхоз энэ хүдэлмэреэ мүн лэ дүүргэхэ болоо.

Харин «Заветы Ильича» колхоздо, Кабанскын совхоздо техникэ заһабарилгын, хүрэнгэ сэбэрлэлгын хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Һүүлэй үедэ кукурузын, наран сэсэгэй, свёклын үрэһэ хүрэнгые гүрэнһөө худалдан абанабди. Мүн газар тараалан дээрээ наг шэбхэ элбэгээр гарганабди.

Тиигэжэ долоон жэлэй түсэбэй табадахи жэлэй хабарай тарилгые һайн эмхидхэлтэйгээр угтахаар бэлэмди.

А. Данько,
Кабанскын үйлэдбэриин управлениин главна агроном.

Республикын колхоз, совхозуудта таряалан, сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргагдажа байһан тухай

1963 оной мартын 10-най мэдээгээр (тонноор)

Үйлэдбэриин управленинүүд	Таряалангай газар дээрэ			Кукурузын поли дээрэ			Сабшалангай газар дээрэ		
	түсэбэй ёһоор	гаргаһаниинь	дүүргэһэниинь %	түсэбэй ёһоор	гаргаһаниинь	дүүргэһэниинь %	түсэбэй ёһоор	гаргаһаниинь	дүүргэһэниинь %
Баргажанай	110000	14407	13	77600	11451	15	38000	10013	26
Зэдын	156000	22282	14	150000	20790	14	62000	12384	20
Кабанскын	90600	30359	33	64400	7778	12	19200	479	2
Хяагтын	260000	31260	12	246000	24143	10	45000	1332	3
Мухар-Шэбэрэй	160000	46168	29	120000	38517	32	55000	2104	4
Түнхэнэй	62000	16232	26	38000	12856	34	43000	6993	16
Улаан-Үдын	129000	51560	40	114000	29980	26	37000	9537	26
Хорин	145000	16313	11	90000	11961	13	8000	8238	103

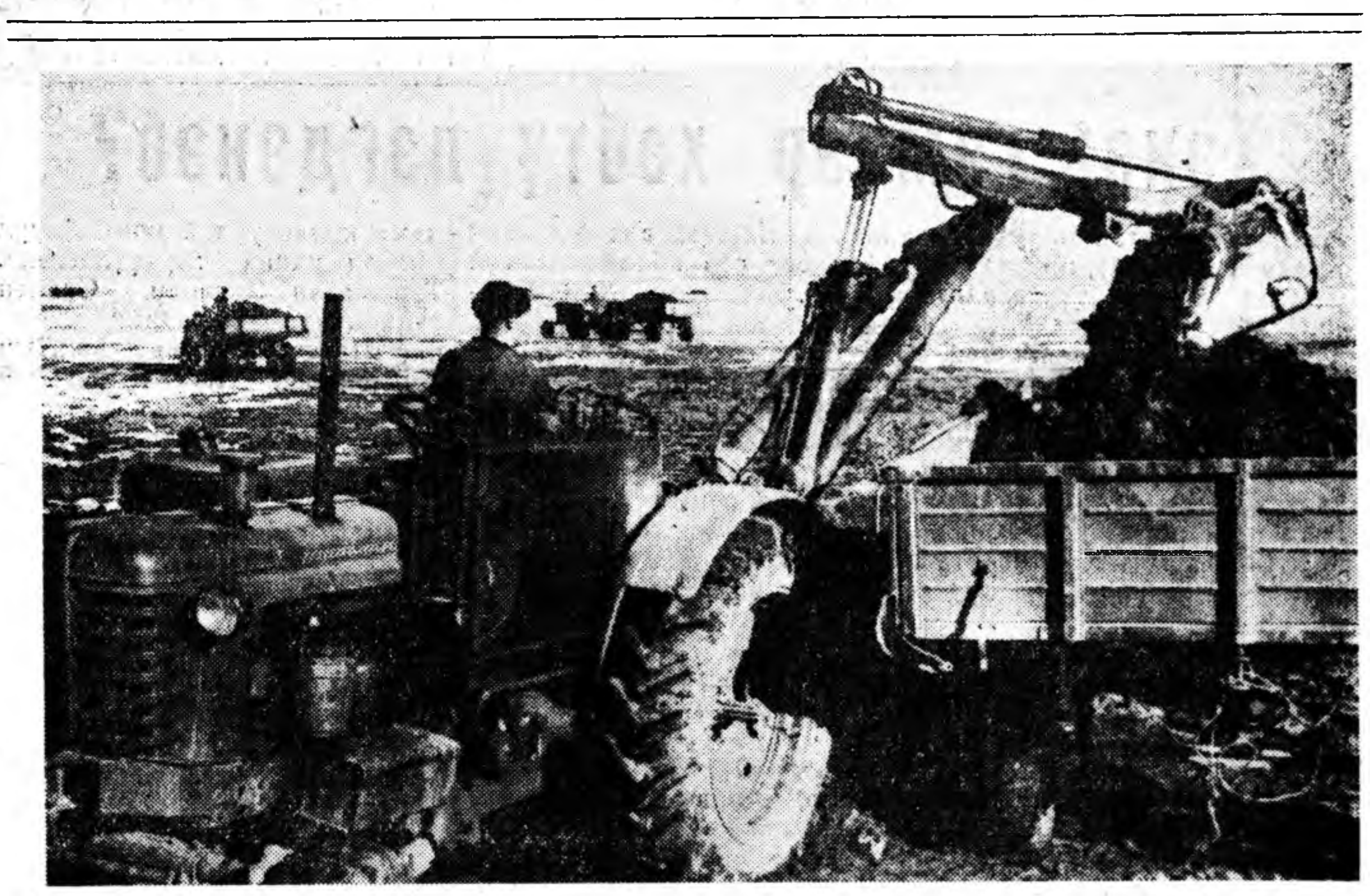

УРДА-КАЗАХСТАНАЙ ХИЗААР. Сайрамска үйлэдбэриин управлениин «Победа» гэжэ хүдөө ажахын артелнин колхознигууд долоон жэлэй табадахи жэлдэ хлопогой ургасые гектар бүриһөө арбан процентээр дээшэлүүлхэ, зуун пүүдһээ бага бэшэ ороoһо хоолосто ургамалай гектар бүриһөө абаха гэжэ шиидэнхэй. Зураг дээрэ: «Э-153» гэжэ экскаваторай тракторист Н. И. Потрашов самосвал тэргэнүүдтэ баян ургасын эшэ үндэһэн болохо органическа үтэгжүүлгэ ашажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

...ЭДЭЭСЭЛ

...нистрнүүдэй Совет СССР-эй Госпланай дэр-
...на болон хүдөө ажахын машина бүтээлгын
..., мүн СССР-эй хабсаралгын, тусхай барил-
... Гүрэнэй үйлэдбэриин комитет байгуулба,
...СССР-эй Госстройн мэдэлдэ байха юм.

...нистрнүүдэй Совет иимэ томилолгонуудые

...истр **Е. П. Славскиие** СССР-эй дундуур ма-
...талаар Гүрэнэй үйлэдбэриин комитедэй тү-

...истр **Е. Ф. Кожевниковые** СССР-эй трач-
... талаар Гүрэнэй үйлэдбэриин комитедэй

...истр **П. С. Непорожниие** СССР-эй энерге-
...рификациин талаар Гүрэнэй үйлэдбэриин
...эгшээр,

...стр **В. М. Гущиниие** СССР-эй Дунда Азиин
...оной барилгын талаар Гүрэнэй үйлэдбэ-
...рүүлэгшээр,

...стр **А. К. Кортуновые** СССР-эй газай про-
...талаар Гүрэнэй үйлэдбэриин комитедэй тү-

...стр **А. В. Сидоренкые** СССР-эй Гүрэнэй
...тедэй түрүүлэгшээр,

...стр **С. А. Зверевые** СССР-эй оборонно
...Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшээр,

...стр **Н. И. Строкиниие** СССР-эй Госпланай
...торна болон хүдөө ажахын машина бү-
...митедэй түрүүлэгшээр.

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениһээ

ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН ЭХИЛХЭЕЭ БАЙХАДА...

Хабарай тарилгада жэгдэрэн оролгон улам ойротожо байна. Гүрэн түрын ехэ удха шанартай энэ кампаниие республикымнай Украина, Кубань гүүлдэг Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозууд хэр зэргэ бэлэдхэлтэйгээр угтажа байнаб гэжэ хараад үзэхэдэ, һанаһанда хүрэмөөр бэшэ.

Усть-лабинецуудай һайн һайхан үүсхэлые дэмжэн, үнгэрэгшэ жэлэйнгээ дүн согсолһоной удаа бии байгаа арга боломжоёо эзэн ёһоор шэнжэлжэ үзөөд байхадаа, мүнөө жэл гүрэндөө 3 миллион пүүд ороoһо таряа худалдаха гэһэн социалис уялга абаа. Энэнэй тулада нэн түрүүн шэниисынгээ талмайе үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 23,5 мянган гектараар үргэдхөө. Тиигэжэ мүнөө жэл управлениин ажахынуудта 98 мянган гектар шэниисэ, 18200 га кукуруза, 3980 га горох, 2460 га саахарай свёкло таригдаха. Энэмнай—ехэ хүдэлмэри. Оролдолго хүсэл хэрэгтэйл байха.

I. ТЕХНИКЭГҮЙ ҺАА, ҺУЛА ҮЛЭХЭШ

Тарилгадаа хорёод хоноод орохоёо байһан аад, трактор, машина болон хүдөө ажахын бусад зэр зэмсэгүүдээ заһабарилха, үрэһэ хүрэнгэеэ сэбэрлэхэ, шанаржуулха хүдэлмэри управлениин ажахынуудта хэзээ хэзээнэйхиһээ унжагайржа байна. Мартын 1-эй байдалаар аймагай 13 колхоз, 2 совхоздо бии байгаа 738 трактор, 283 культиватор, ороoһоной 717, кукурузын 55 сеялкэ, 566 плугуудай, 322 трактор, 48 культиватор, ороoһоной 498, кукурузын 13 сеялкэ, 362 плуг заһабарилагдаа. Илангаяа Ленинэй, Ждановай, Калининай, Логовскиин нэрэмжэтэ, «Победа» колхозуудта, Бэшүүрэй, «Эрдэм», Суулгын совхозуудта машина, техникээ заһабарилха хүдэлмэри унжагайрна. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой 54 тракторай 26, Ждановай—33-най 18-ниинь, Калининай—25-най 12-ынь, «Победа» колхозой 21-нэй 7-ниинь, Бэшүүрэй совхозой 104-нэй 61-ниинь, «Эрдэм» совхозой 96-най 55-ниинь гэхэ мэтэ заһагдаһан нэрэтэй.

Заһабариһаа гараһан трактор болон хүдөө ажахын бусад зэр зэмсэгүүдэй шанар тон муу. П. Воробьевой хүтэлбэрилдэг Бэшүүрэй ЦРМ ямаршье түсэб, үүсхэлгүйгөөр хүдэлнэ. Коллективэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулагданагүй. Ажалай журам һула. Тэндэ заһагдаһан зарим тракторнууд колхоздоо хүрэнгүй—харгыдаа эбдэрээд, һөөргөө бусадаг ушар бии. Үнтэржэ ерэхэдээ, нэгэ трактор дүрбэ дахин заһагдаад ЦРМ-гэй хашааһаа гарабашье, зуурандаа эбдэрээд, дүрбэ дахин шэрүүлжэ һөөргөө ерээ. Иимээр заһабарилагдаһан трактор хэды шэнээн үни ябахаб даа! Мүн иимэрхүү ушар Гашейн «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй мастерскойдошье үзэгдэнэ.

Буряадай Украина, Кубань гүүлдэг хадань, управлениин колхоз, совхозуудай таряашадай гуйлтые хангаан, гүрэмнай мүнөө жэлдэ 186 трактор, кукурузын 50 комбайн болон бусад машина техникэ үгэхэ юм. Парти, правительствын зүгһөө иимэ ехэ туһаламжын үзүүлэгдэжэ байхадань, управлениин ажахынуудта механизаторнуудай һуралсал мартагдашоо гэжэ хэлэхэдэ алдуу болохогүй. Юуб гэхэдэ, намар байгуулагдаһан кружогууд олонхи ажахынуудта программаяа дүүргэнгүй, һуралсалаа тараажархёо. Жэшээнь, «Эрдэм» совхоздо 75 механизатор бэлдэгдэхэ аад, мүнөө нэгэшье хүн һуранагүй. Тиихэдэ Бэшүүрэй совхоздо 45 хүн, Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо 25 хүн һурахаяа болишоо. Иимэрхүү ушар аймаг доторхи ажахы бүхэндэ бии. Мүн Бага Куналейн механизациин училищи управлениин колхоз, совхозуудта тракторист, комбайнернуудые һургаха уялгатай юм. Гэбэшье һүүлэй үедэ колхоз, совхозууд тус училищида хүнүүдые эльгээхэеэ болишоо. Механизатораар хүсэд болоо юм аа бы гэхэдэ, тиимэ бэшэ. Хабарай тарилга, хуряалгын үедэ бүхы машина, техникээ 2-3 халаанда хүдэлгэхэ арга колхоз, совхозуудта байхагүй. Баргасаан шахуу механизатораар дуталдана. Жэшээнь, «Знамя Ленина» механизатораар дутамаг байбашье, Бага Куналейн училищида 12 хүниие эльгээхэ аад, арайхан гэжэ нэгэ хүниие эльгээгээ. «Коммунизм», «Родина», Мухар-Шэбэрэй «Победа» колхозууд туд тудтаа 10-10 хүниие эльгээхэ аад, нэгыешье томилоогүй һанаа амар һууна. Хуряалгын үедэ механизаторнууд дуталдаха. Машина техникээ дүүрэн хүсэндэнь үдэр һунигүй хүдэлгэхэ аргагүйбди гэжэ намартаа баһал шууяа татаха аргаяа эртээнһээ бэдэржэ байна. Энэ асуудал һаяхан управлениин парткомой бюро дээрэ табигдабашье, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга партийна эрилтэ хэгдээгүй.

II. ҮНДЭР БАЯН УРГАСА ҮРЭҺЭНЭЙ ҺАЙГААР ГЭЖЭ МАРТАА ГҮ?

Үндэр баян ургаса һайн шанартай үрэһэ хүрэнгэһөө дулдыдадаг гэжэ Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй таряашад хэнһээшье үлүүгээр һайн мэдэхэ. Ямаршье заабари тэдэндэ хэрэггүй. Гэтэр, энэ шухалын шухала асуудалда хайша хэрэгээр хандажа захалһаниинь гайхалтай. Мүнөө жэлэй тарилгада хэрэглэгдэхэ 250 мянган центнер хүрэнгын ороoһоной 185 мянган центнерынь мартын 5-най байдалаар тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй—муухай, шииг нойто ехэтэй, гараса муутай байба. Тэрэ тоодо 4 мянган центнер ороoһон тарилгада хэрэглэхын аргагүй, шанар муутай. Илангаяа энэ хүдэлмэри XXI партсъездын, «Рассвет», «Знамя Ленина», Ждановай нэрэмжэтэ колхозуудта, Суулгын, «Эрдэм» совхозуудта, мүн бусадшье ажахынуудта һулаар табигданхай. Мартын 5-най байдалаар, «Эрдэм» совхозой 9400 центнер шэниисын 6 мянган центнерынь, Ждановай нэрэмжэтэ колхозой 10,3 мянган центнер ороoһото ургамалай 7,1 мянган центнерынь, «Рассвет» колхозой 10 мянган центнер ороoһоной хахадынь муухай, шииг нойто ехэтэй, гараса муутайһаа тарилгын эрилтэдэ харюусахагүй байна. Тарилгада хэрэглэхэ үрэһэ хүрэнгэеэ сэбэрлэжэ бүридхэһэн ажахынууд гэхэдэ, управлениин 13 колхоз, 4 совхозһоо миил «Родина», «Победа», «Коммунизм» колхозууд, Охин-Булагай совхоз болоно.

Ямар ушар шалтагаанһаа иимэ ушар тохёолдооб гэхэдэ, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, агрономууд үрэһэ хүрэнгэ хааха, сэбэрлэхэ гүрэнэй лабораторидо шанарыень шалгуулха хэрэгтэ һаналаа табяагүй, мүн тоог дээрэ үрэһэ сэбэрлэхэ хүдэлмэри һайнаар эмхидхээгүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Олонхи ажахынуудта тарилгын үрэһэн хушалтагүй тоог дээрэ хэбтэһээр. Тиимэһээ шииг нойто ехэтэй байна.

III. ГА БҮРИДЭ ХАХАД ТОННО ШЭБХЭ

Мүнөө жэлдэ управлениин колхоз, совхозууд 23 мянган гектар газарта пропашной ургамалнуудые тарихаар харааланхай. Хэнэйшье мэдэһээр, пропашной ургамалнууд наг шэбхэдэ ехэ дуратай бшуу. Управлениин ажахынуудта бүхыдөө гаргагдаха 253 мянган тонно наг шэбхын миил 11215 тонной зөөгдөө, тэрэ тоодо кукурузын полидо 9600 тонно гаргагдаа гэхэ гү, али га бүридэ 0,5 тонно тудана. Тиихэдэ «Знамя Ленина», «Заганский», «Коммунизм» колхозууд, «Эрдэм» совхоз 2 һара соо нэгэшье килограмм шэбхэ поли дээрээ гаргаагүй аад, һанаа амархан һуунад.

Мүнөө управленидэ кукурузашадай, хартаабхашадай, огородой эдеэнэй, саахарай свёклын хэды звенонууд бииб гээд управлениин парткомойхиһоо асуухада, тэды гэжэ тоб байса хэлэжэ шадаха хүн үгы. Урда тээнь байгуулагдаһан звенонуудай гэшүүд мүнөө ондоо ажалда ябуулагдана. Тиимэһээ поли дээрэ наг шэбхэ зөөгдэнэгүй, шииг нойтон баригданагүй.

Иигэһээр эртын тарилгада оролгон эхилхэнь. Гэбэшье энэ хэмжээ ябуулгаяа иимэ дутагдалтайгаар угтажа байһан Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин парткомой, мүн ажахын хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, механизаторнууд үлэгшэ сагаа үрэ ехэтэйгээр ашаглажа, бүхы дутагдалаа усадхаха бээ гэжэ найдагдана.

Б. ЖАМБАЛОВ, манай корр.

Баян ургаса абахын түлөө

Манай совхозой механизаторнууд болон таряашад Краснодарай хизаарай Усть-Лабинска үйлэдбэриин управлениин хүдэлмэрилэгшэдэй уряа бэшэгтэй танилсажа, энэ жэлдэ ороохо таряанай болон тэжээлэй ургамалнуудай баян ургаса хуряаха гэжэ шиидэв. Байгша ондо 11800 гектар ороохо таряа, 3800 гаран гектар тэжээлэй ургамалнуудые тариха юм. Манай механизаторнууд энэ жэлдэ гектар бүриһөө 9 центнерһээ бага бэшэ ороохо таряа хуряаха зорилго табинхай. Мүн тэжээлэй ургамалнуудай баян ургаса ургуулжа, ниитынгээ малда үбһэ тэжээл элбэгээр бэлдэхэ зорилготойбди.

Хабарай тарилгые бэлэдхэл һайнтайгаар угтахын тулада совхозой партийна организаци механизаторнуудай болон таряашадай дунда горитойхон хүдэлмэри ябуулжа байна. Заһабарилагша бүхэнэй урда тодорхой зорилгонуудые табижа, трактор болон хүдөө ажахын машинануудай заһабарилгые муу бэшээр эмхидхэжэ байнабди. Мүнөө һүүлшын долоон трактор заһабарилагдажа дүүрэхэеэ байна. Энэ хүдэлмэри дээрэ бүхы механизаторнууд һайнаар ажаллана. Жэшээлхэдэ, коммунист Василий Сизых гэгшын даадаг хүдөө ажахын машинануудые заһабарилдаг бригадынхид үдэр бүриингөө даалгабарие ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Мүн коммунистнууд Николай Самойлов, Виктор Захаров гэгшэдэй мотоор заһабарилдаг бригадынхид муу бэшээр ажаллана.

Һаяхан совхозой партийна комитет хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриин ямараар үнгэргэгдэжэ байһан тухай асуудал хаража үзөө. Һүүлээрнь тракторно-таряан ажалай бригадануудаар хамтын суглаан зарлагдажа, ажалшад хабарай үедэ хэхэ хүдэлмэритэеэ танилсуулагдаа. Бригада бүхэн тус тустаа социалис уялга абаа.

Түрүү аргануудые үргэцөөр хэрэглэжэ, ажал хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэжэ, эртын тарилга 10—11 үдэрэй турша соо дүүргэхэ зорилготойбди. Агротехникын заабаринуудые нарииваар сахижа, хэрээһэлүүлэн тарилга хэхэбди. Манай совхоз энэ жэлдэ һү, мяха абалгые нёдондо жэлэйхидэ орходоо 20 гаран процентээр дээшэлүүлхэ зорилготой. Энээнээ бэелүүлхын тула малда янза бүриин тэжээл элбэгээр бэлдэжэ абахабди. Энэ хабар 2600 гектарта кукуруза таригдаха. Мүнөө совхоздомнай кукурузашадай 13 звено эмхидхэгдээд ажаллажа байна. Олонхи звенонуудые коммунистнууд хүтэлбэрилнэ. Мүнөө кукурузашад үрэжэлтэй, таарамжатай газар шэлэжэ абанхай. Тэдэнэр гектар бүриһөө 350 центнер ургаса ургуулха зорилготой юм. Энэ уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхын тула манай кукурузашад полнёо һайнаар үтэгжүүлхэ гэжэ оролдоно. Жэшээнь, кукурузашад, коммунистнууд Максим Нуртинов, Василий Тубанов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг звенонууд эдэ үдэрнүүдтэ кукуруза тариха участогууд дээрээ наг шэбхэ элбэгээр гаргана. Тэдэнэр мүнөө полиингоо гектар бүридэ 15 гаран тонно наг шэбхэ зөөгөөд байна. Бүхыдөө полиин гектар бүридэ 20—25 тонно наг шэбхэ зөөгдэхэ.

Мүн үбһэ ногооной муу бэшэ ургаса хуряажа абаха гэжэ хараалнабди. Мүнөө отделени бүхэндэ һайрам тогтоохо тусхай звенонууд байгуулагданхай.

Совхозоймнай дирекци болон партийна комитет хабарай тарилгын үедэ ажалшадта зохихо байра байдал түхеэржэ үгэхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр табина. Гурбадахи отделениин Царамай полевой стан заһабарилагдажа бэлэн болонхой. Һаяын үдэрнүүдтэ бүхы отделенинүүдтэмнай полевой станууд заһабарилагдажа дүүргэгдэхэнь.

Парторганизацимнай хабарай тарилгын үедэ ажалшадай дунда эмхидхэлэй болон ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха гэжэ хараална. Мүнөө 50 гаран коммунистнууд агитаторнуудаар баталагданхай. Тэдэнэй олонхинь звено, агрегат дээгүүр хүдэлхэ юм.

Социалис мүрысөөнэй дүн 5 хоног бүридэ гаргагдажа, түрүү ябаһан бригаднуудта, мүн ажалай түрүүшүүлдэ дамжуулгын Улаан туг, вымпелнүүд барюулагдажа байха. Гадна бригада бүхэндэ «Дайшалхы хуудаһанууд», «Сахилгаан», хацын газетэнүүд ходо гаргагдаха байха.

Ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ Хяагтын адагай дунда, Ехэ-Нугын 8 жэлэй һургуулинуудай багшанар болон тосхонуудай интеллигенци хабаадалсаха. Тиихэдэ Хяагтын адаг тосхоной Соёлой байшангайхид агитбригада эмхидхэжэ, ажалшадта зүжэг наадан харуулжа байха.

У. Гылыпкилов,
Хяагтын үйлэдбэриин управлениин Пограничнэ совхозой парткомой секретарь.

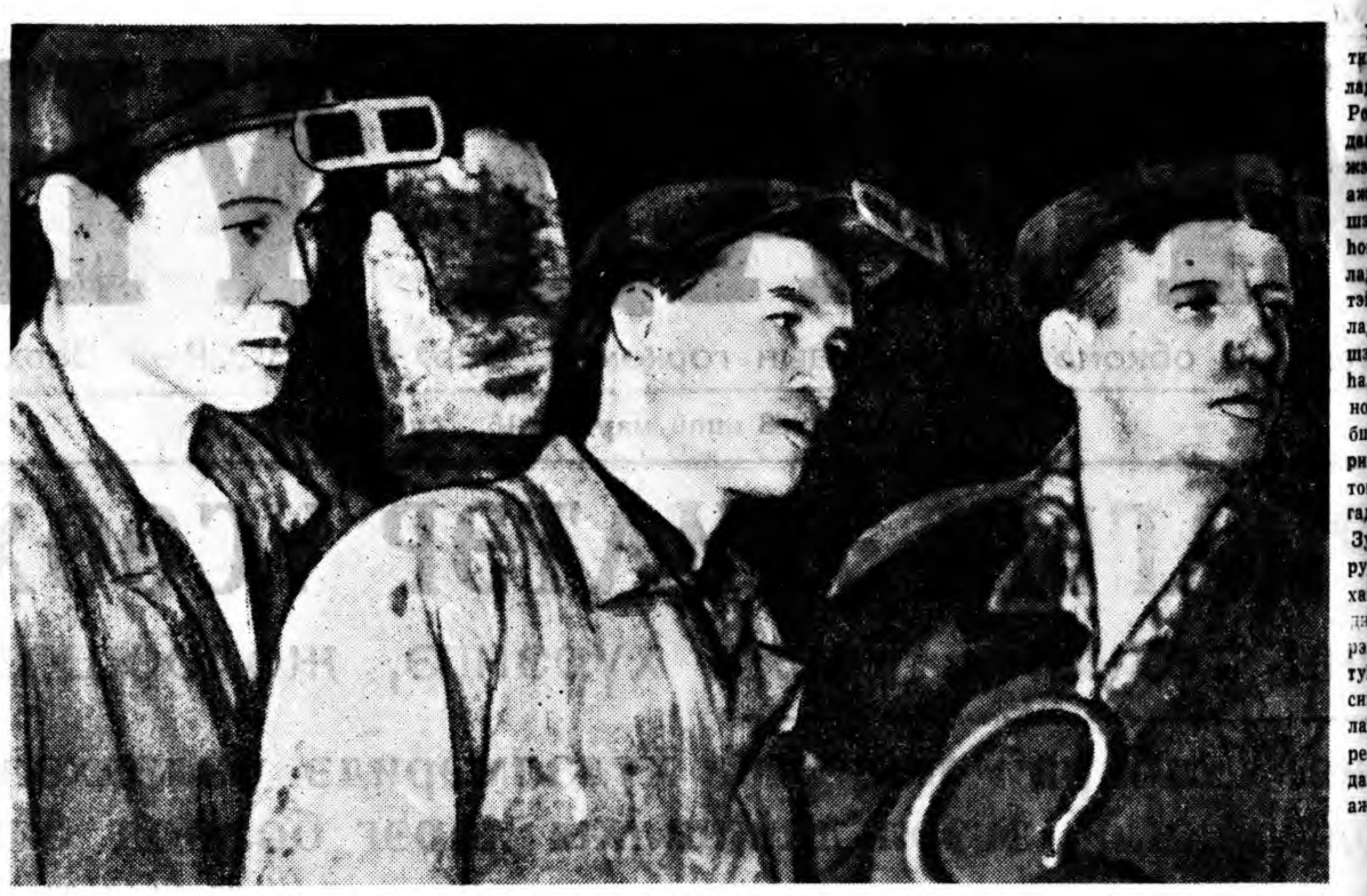

Зүүн-Сибириин экономическа район

Үйлэдбэриин шэнжэ баримталан, арадайнгаа ажахые тодорхойгоор хүтэлбэрилхын, бүри түргэнөөр хүгжөөхын тула партиин ЦК-гай ноябриин Пленум зохихо тогтоол баталан абаа һэн. Энэ шиидхэбэриин ёһоор совнархозууд томодхогдожо, промышленностиин бүхы һалбаринуудые, мүн барилгые комплексноор, тодорхой зүбөөр, холын хараатайгаар хүгжөөхэ арга боломжо хангагдаһан байна.

Буряадай АССР-эй, Эрхүүгэй, Шэтын областьнуудай промышленностиие хүтэлбэрилхэ зорилгоор Зүүн-Сибириин экономическа район эмхидхэгдэһэн. Районой олон һалбарита промышленна предприятинууд 1,5 үлүүтэй миллион дүрбэлжэн метрэй талмай эзэлдэг, элдэб янзын 550 предприятинууд хүдэлнэ. Тэдэнэй олонхинь хүндэ индустрида шухала хэрэгтэй продукци бүтээн гаргана.

Зүүн-Сибириин экономическа район байгаалиин баялигуудаар айхабтар элбэг гээшэ: алтан, шулуу нүүрһэн, үнгэтэ металлнууд, слюда, үнэтэ металлнуудай руда, ой модон эндэ элбэг бии.

Байгаалиин баялигуудые ашагтай туһатайгаар хэрэглэхэ, арад зоной ашаа туһада зорюулха, промышленностиин һалбари бүхэниие хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ бүхы арга боломжо Зүүн-Сибириин томодхогдоһон совнархоздо олгогдоһон байна.

ЭЛЕКТРЫН ЭЛШЭ ХҮСЭН

Орон доторoo коммунизм байгуулха хэрэгтэ электрын элшэ хүсэн онсо һуури эзэлнэ. Совет засагай тогтоһон түрүүшын жэлнүүдэй үедэ агууехэ багша В. И. Ленин «Совет засаг тогтоогоод, ороноо электрын элшэ хүсөөр гүйсэд хангабал, коммунизм байгуулжа шадахабди» гэжэ хэлээ һэн. Совет хүнүүд түрэл партиингаа хүтэлбэри доро алдарта багшынгаа энэ заабарие амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Бүхы Сибириин электрын элшэ хүсэн 65 миллион киловатт болоно. Ганса Ангар мүрэн дээрэ баригдаһан электростанцинууд жэлдээ 70 миллиард киловатт-час электроэнерги үгэхэ шадалтай. Энээнэй ашаар Зүүн-Сибириин үйлэдбэриин хүсэнүүдые хүгжөөхэ ехэ арга боломжо хангагдаа, электрын хүсөөр хүдэлгэгдэхэ металлургическа, химическа томо томо предприятинууд олоор баригдажа байна.

1956 ондо түрүүшын промышленна ток үгэһэн Эрхүүгэй гидроузел 1959 онһоо хойшо электрын элшэ хүсөөр промышленна олон предприятинуудые хангана. Ангар мүрэн дээрэ баригдажа байһан 2-дохи томо гидроузел — Братска ГЭС болоно. Энэ ГЭС барилгада бүхы оромнай хабаадалсана. Шэв габьяата ажалаараа орон доторoo суурхажа ябаһан Братска ГЭС-эй барилгашад түсэбөөр хараалагдаһан гидроагрегадуудай хахадыень ашаглалгада үгэжэ шадаа. 2250 мянган киловатт хүсэтэй арбан турбина хүдэлгэгдэжэ, орон доторoo эгээл хямда сэнтэй гурба миллиард үлүүтэй киловатт-час электроэнерги үйлэдбэрилэн гаргаа.

Зүүн-Сибириин эгээл хойто захын Мамаканай ГЭС болзорһоонь хахад жэлээр урид ашаглалгада тушаагдаа. Коммунис ажалай предприятиин хүндэтэ нэрэ солотой Эрхүүгэй ГЭС-эй, Ангарска ТЭЦ-эй үйлэдбэриин хүсые улам дээшэлүүлжэ байһан, Братска ГЭС-эй барилгын дүүргэгдэхээ байһан энэ үедэ Ангар мүрэн дээрэхи 3-дахи ээлжээнэй Усть-Илимскэ томо ГЭС-эй барилга эхилэгдэнхэй.

Түргэн баригдажа байһан ГЭС-үүдэй, теплоэлектроцентральнуудай энергиие хэрэгтэй газартань дамжуулан үгэхэ зорилтоор 500, 220, 110 мянган вольтын лининүүд татагдажа, Эрхүү, Братск, Тайшет, Железногорск, Слюдянка городуудые энергетическэ нэгэ системэ болгон холбожо, саашадаа Буряадай АССР-эй, Шэтын областиин предприяти, барилгануудта электрын элшэ хүсэн дамжуулан үгтэхөөр хараалагдана.

БАРИЛГА ҮРГЭНӨӨР ЭРХИЛХЭ АРГА БОЛОМЖО

Промышленна томо томо предприятинуудые, энергетическэ, гэр байрануудай барилгые индустриальна аргаар эрхилхэ үйлэдбэриин баазатай болохо арга боломжо эндэ дүүрэн бии. Промышленна районой 14 томо барилга шухала шанартай бүхэсоюзна барилга гэжэ тоологдоно. Долоон жэлэй табадахи жэлэй туршада капитальна барилгада ехэ мүнгэн зөөри һомологдонхой.

Барилгын өөрын индустриальна баазые үргэдхэхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Слюдянкын «Перевал» гэжэ предприяти олон барилгые цементээр хангана. Ангарска, Тимлюгэй цементнэ заводуудай продукци ганса Зүүн-Сибириин барилгануудта эльгээгдэнэ бэшэ, харин Эхэ ороной бусад промышленна районуудые барилгын шухала хэрэгтэй энэ продукцяар хангана. Тимлюгэй завод цементһээ гадна, шифер үйлэдбэрилэн гаргана.

Район дотор промышленна барилгын материалнуудые бүтээн гаргадаг олон предприяти бии. Барилгын керамическа, гипсовэ зүйлнүүдые бүтээдэг предприятинууд Эрхүүгэй область дотор оролсоно. Экономическа районой барилганууд өөһэдынгөө шэлээр хангагдадаг. Сибирь, Алас-Дурна зүгтэхи эгээл томо Улаан-Үдын шэлэй оньһожоруулагдаһан завод жэл бүхэндэ ехэ продукци үйлэдбэрилэн гаргадаг. Тулунска шэлэй заводой ашаглалгада тушаагдахань ойртоо. Барилгын материалнууд, манай Буряад нютагай байгаалиин баялигууд саашадаа барилгада үргэнөөр хэрэглэгдэхэ, хабсаргамал түмэр-бетон зүйлнүүдые ехээр бүтээн гаргахаар хараалагдаба. Мүнөө барилгын индустриин предприятинууд 650 мянган кубометр хабсаргамал түмэр-бетон зүйлнүүдые бүтээнэ.

Шэнэ техникээр зэбсэгжэһэн томодхогдоһон тусхай барилгын организацинууд эмхидхэгдэхэ. Автомобильна трест, «Стройдеталь» трест бии болгохоор хараалагданхай.

БАЙГААЛИИН БАЯЛИГУУД АРАД ЗОНОЙ АША ТУҺАДА ЗОРЮУЛАГДАХА

Шулуу нүүрһэ, алта, үнэтэ металлнуудые малтан абадаг олон предприяти район дотор бии. Буряадай АССР, Эрхүүгэй, Шэтын областьнуудта 14 шахта, 11 разрез ажаллана. Эдэ шахта, разрезүүдтэ хүсэ ехэтэй техникэ ашаглагдана, ажалай түрүү дүй дүршэл хэрэглэгдэнэ. Зүүн-Сибириин шахтануудта шулуу нүүрһэн ехэнхидээ нээмэл аргаар малтан абтана. Жэшээлхэдэ, шулуу нүүрһээр баян Черемховын шахтануудай малтадаг нэгэ миллион тонно шулуу нүүрһэнэй 760 тоннонь нээмэл аргаар абтана.

Район дотор ашаглагдажа байһан шахта, разрезүүдтэ шэнэ арга, техникэ үргэнөөр хэрэглэхын хажуугаар томо томо резрезүүд, тусхайлбал, Азейскэ, Сафроновско

(Эрхүүгэй обл… (Шэтын обл… (Буряадай АСС… даха юм.

Сибириин ех… Лены зубшан… нууд бии. Алт… лэ оньһожорууд… 600 литрэй ү… хогдохо. Энэ др… һөө конвейерээ… гаргаха шадал… никэ 12 мянг… хэхэ ажал дүү…

Эрхүүгэй обл… дай АССР-тэ … руда, Шэтын об… тэ металл малт… приятu, карье…

Манай эконо… зар дайдын ех… эзэлнэ, тэрэнэй… кубометр боло… данхай. Районо… 72 предприяти… шод 130 милл… дээрэ модо бэлэ…

Олон һалбари… мышленность … жөөгдэжэ байна… мебель гаргаха… нууд хүгжөөгдэ…

«Восточно-С… «Забай… га…

Фабрика сооһоо түрү…

Коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөн улам үргэдэнэ. Энэ тэмсэлдэ хабаадалсажа ороһон Улаан-Үдын «Труд» гэжэ оёдолой фабрикын хүдэлмэрилэгшэд абаһан уялгаяа дүүргэхые оролдожо, үйлэдбэриингөө арга боломжонуудые зүбөөр хэрэглэнэ.

Елизавета Федоровна Федоренкын хүтэлбэрилдэг малгай оёдог цехэй хүдэлмэрилэгшэд фабрика дотороо түрүүлэн дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан байгаа. Тэдэнэр һара соо 3225 түхэригэй продукци гаргажа, даалгабаряа 530 түхэригөөр үлүүлэн дүүргээ. Иигэжэ үнгэрһэн жэлэй намар нүхэр Федоренкын бригада фабрикынгаа проф… митедэй ши… һаа түрүүн… нэрэ зэргэд… байба.

Бригадын … рин, Ирина… Митрошина… гаяа эдэбхи… дэлмэрилж… гөө нормы… дүүргэнэ. … һунгалтануу… хид ажалай… угтаһан бай… нэр түйлаһан… бадхан, 1963… кварталай … һоонь урид …

СΙΙΙА-гай правитель… эльгээгдэһэн советс…

Далай дээрэ загаһа барижа ябаһан советскэ траулерые энэ оной мартын 8-да Американ сэрэгэй кораблинуудай буудаһантай дашарамдуулан, СССР-һээ США-да байдаг посольство США-гай гүрэнэй департаментда иимэ удхатай буруушаалгын ното мартын 12-то эльгээбэ:

«Совет Социалис Республикын Союзай посольство Советскэ правительствын даалгабаряар иигэжэ мэдүүлнэ.

Абтаһан мэдээнэй ёһоор, энэ оной мартын 8-да Америкын «Бостон» түхэлэй хоёр крейсер, «Фрэнкс» түхэлэй эскадренна миноносец далай дээрэ загаһа барижа ябаһан советскэ траулер-рефрижераторые (СРТР—9007) буудажа ороһон байна. Советскэ траулер буудуулха үедөө Норфолкһоо зүүлжээ 70 километр газарта (хойто широтагай 36 градусай 63,3 минутын ба баруун долготагай 74 градусай 58 минутын пунктда) ябаһан байгаа.

12 час 15 минутада Америкын сэрэгэй кораблинууд 6 миль холоһоо тэһэрдэггүй һомоор ехэ буугаар хоёр дахин траулерые буудахадань, судһаһаа, багсаахада, 130 метр холохоно һомонуудынь унаа, тэрэнэй һүү… нугада 1 ки… дүтэлжэ ерэ… хин буудаха… судһаһаа 60 … һан байна. … кораблинууд… раа советск… экипаждань … лаа.

Советскэ … даа США-гай… флодой кора… эй загаһа ба… даһан ушар… дээжэ улас… римые, дала… гөөр тамар… лигээр эбл… далда … ямаршье да… ошоһон ябд… һоо ондоо… хагүй байна…

Дээрэ ду… кын сэрэг… харата … шааһанаа … то Штадуу… да мэдүү… хүнүүд хэж… моо иимэ … шадаа даб… шухала хэ… аабза гэж… тельство х…

КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй
Соведэй партийно-гүрэнэй шалгалтын комитедтэ

Хэнэй гэмээр хэбтүүлэгдэнэб?

Түмэр замай станцинууд болон уһан замай порт, пристаньнүүдтэ эд бараан, түхеэрэлгэ болон бусад хэрэгсэлнүүдэй ямараар хадагалагдажа байһаниие, мүн эдэ ашаануудай саг соогоо хэрэгтэй газартаа абаашагдадагые шалгаха талаар КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй партийно-гүрэнэй шалгалтын комитедэй оперативна группын заседани һаяхан болобо.

Энэ заседани дээрэ Зүүн-Сибириин түмэр замай 6-дахи отделениин ашаанай таһагай начальник нүхэр **Дьячковой** хэһэн тоосоо шагнажа, түмэр замай олохон станцинуудта тон ехэ хэмжээнэй түхеэрэлгэ болон эд хэрэгсэлэй асарагдаад, удаан саг соо хэбтүүлэгдэжэ байһан ушар элирүүлэгдээ.

Түмэр замай станцинууд дээрэ тон олон ажахынуудта абаашагдаха эд хэрэгсэлнүүд складуудые эзэлжэ, ондоо ашаа буулгаха хэрэгтэ ехэ һаад ушаруулхаһаа гадна, сүүдхэ бүридэ нэгэ тонно ашаанай түлөө 12 мүнгэ яла ажахынуудһаа түлүүлнэ.

Татаурово станци абаад үзэе. Мартын 9-нэй байдалаар тус станцида мянга шахуу тонно хэмжээтэй элдэб ашаан удаан саг соо абаашагдаагүй хэбтэнэ. Жэшээнь, Хурамхаанай совхозой 30 тонно дабһан, 5 тонно аммиачна селитрэ гэдэг минеральна үтэгжүүлгэ аяар 1962 оной октябрьһаа хэбтүүлэгдэнэ.

Энэ ушарта Хурамхаанай совхозой директор нүхэр Гармаевһаа: «Ажахыдатнай шухала хэрэгтэй эдэ хэрэгсэлнүүдые яахадаа саг сооһь абаашангүй, яла түлэжэ байхаһаа гадна, хабарай һалхи, шиигтэ хамаг шанарыень гутаажа, хэрэгһээнь гаргажа байнабта?»—гэжэ асуултай.

Татауровска барилгын комбинадай хүтэлбэрилэгшэд хаяа хадхажа һууһан станциһаа 1961 оной апрель һараһаа аяар 700 тонно полукокс абангүй, баһал хэбтүүлжэ байхань гайхалтай. Энээнэйнгээ түлөө комбинат жэлдээ хэдэн арбаад мянган түхэриг яла түлэжэ байна.

Илька станциһаа Анаагай, Үдын совхозой универсальна машинанууд, Нарһатын совхозой хүдөө ажахын машинанууд, Хэжэнгын совхозой авто-шэгнүүр, бусад олон хэрэгсэл абаашагданагүй.

Сульфат станцида «Улаан Оронго», «Коммунизм», «Эрдэм» колхозуудай комбайнууд пилээд удаан хэбтүүлэгдэнэ. Тэрэшэлэн Загарай, Саянта станцинуудһаа Хориин, Мухар-Шэбэрэй хүдөө ажахын үйлэдбэриин управленинүүдэй колхоз, совхозуудай минеральна үтэгжүүлгэ, цемент, хабарай тарилгада шухала хэрэгтэй машина зэмсэгүүд, запчасть абаашагдангүй байһаар.

Иигэжэ шалгалта хэһэнэй һүүлээр республикымнай түмэр замай станцинуудта хэдэ мянган тонно шэгнүүртэй элдэб хэрэгсэлэй машина, түхеэрэлгэ миил хэбтүүлэгдэжэ байһаниинь тодорхойлогдобо. Гүрэнһөө үнэтэй сэнтэй эдэ олон хэрэгсэлнүүдые худалдан абаад, түмэр замай складуудта миил хэбтүүлжэ байһан энэ ушарые саашадаа тэсэхын аргагүй. Колхоз, совхозуудай партийна организацинууд ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй хэһэн захилнуудые шанга хиналта доро абажа, яла түлэлгэндэ ехэ гаргаша хэдэг, эд хэрэгсэлнүүдые гутаажа байһан гэмтэ нюурнуудта шанга хэмжээ абаха шухала.

Б. Дашиев,
шалгалтын комитедэй оперативна группын гэшүүн.

ХИНАЛТЫН БҮЛГЭМЭЙ ТҮРҮҮШЫН АЛХАМ

Партиин Центральна Комитедэй ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводто партийна болон комсомольско суглаанууд үнгэржэ, партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ туһалха постнуудай гэшүүд һунгагдажа байна. Манай заводой ажалшад хиналтын органуудта эдэбхитэй ба эрид сэхэ хүнүүдые һунгажа, үйлэдбэридэ ашаглагдаагүй арга боломжонуудые һайса хэрэглэхэ, дутуу дунданууды усадхаха талаар ямар хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ байһыень заажа үгэнэ.

Коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн локомотивай мөөр заһабарилгын цехтэ болоһон суглаан дээрэ технологическа журам нарииваар сахиха хэрэгтэ хүдэлмэришэд анхаралаа ехээр хандуулбад. Фрезеровщик нүхэр Штрикуль технологическа процессые шалгаха ба сахиха пост байгуулха гэжэ дурадхал оруулаа. Энэ пост хадаа электровозууд болон мөөрнүүдые бүтээхэ технологи нариинаар сахин шалгажа байха зорилготой.

Тэрэнэй һүүлээр токарь нүхэр Иванютин үгэ хэлэхэдээ, энэ пост технологическа журам сахилга нариинаар шалгахаһаа гадна, оньһото техникэ, инструментнүүдтэ хайша хэрэгээр, һаланаар хандаха ябадалтай шанга тэмсэл хэхэ ёһотой гэжэ тэмдэглэбэ. 3 хүнһөө бүридэһэн пост байгуулагдаба. Нүхэр Лебедев, Шиханов болон Иванютин постын гэшүүдээр һунгагдаа.

Электромонтёр нүхэр Клементьевэй дурадхалаар тус цехтэ үшөө нэгэ пост байгуулагдаба. Энэ пост электрын болон бусад энерги, материалнуудые арьбалха, гаргагдаһан продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха асуудалнуудаар һонирхожо, шалгажа байха зорилготой юм.

Локомотив хабсаралгын цехтэ һонирхолтой нээмэл партийна суглаан боложо, тус цехэй начальник нүхэр Н. Д. Красновой «Гаргагдажа байһан продукциин шанар тухай» гэһэн элидхэл зүбшэн хэлсээ. Үгэ хэлэгшэд нүхэд Воротников, Шаров, Щеклина, Прокопьев болон бусад цехтэ бии байһан дутуу дундануудые тухай үгэ хэлэхэ зуураа, тэдэниие хайшан гэжэ усадхахаб, гаргагдажа байһан продукциин шанар һайжаруулхын, тэрэнэй өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулхын тула ямар хэмжээнэй абтаха байһан тухай үнэтэ дурадхалнуудые оруулаа. Гаргагдаһан продукциин шанар шалгажа байха гурбан пост болон цехэй экономическа байдал хинан шалгажа байха, шэнэ техникэ ямараар хэрэглэгдэнэб, ашаглагданаб ба үйлэдбэри дээрэ уралан нарижуулгын хэр зэргээр нэбтэрүүлэгдэжэ байһые шалгажа байха постнууд байгуулагдаа. Тэрэнһээ гадна, 7 участогууд бүхэндэ хиналтын постнууд бии болгогдоо. Локомотивай мөөр заһабарилдаг цехэй хиналтын постнуудта үйлэдбэриин 60 түрүүшүүл һунгагдаа.

Манай заводто хиналтын постнууд бии болгогдоһоор тиимэшье үни болоогүй. Гэбэшье, хиналтын органуудай гэшүүд пилээд ехэ хүдэлмэри ябуулаа гэжэ тэмдэглэмээр. Жэшээнь, хиналтын постнуудай гэшүүд локомотив хабсаралгын цехэй ажал хүдэлмэриие шалгажа, электровозой заһабарилгые һайжаруулха, тэрэнэй өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха талаар ямар юумэ хэхэ байһан тухайнь цехэй хүтэлбэрилэгшэдтэ ойлгуулжа үгөө.

Шэрэм шудхалгын цех заводсоогоо түрүү цех гэжэ һая болотор тоологдодог байгаа. Тус цехэйхид ажалдаа һайн амжалта туйлаһанайнгаа түлөө нэгэнтэ бэшэ заводой дирекциин болон партийна комитедэй Улаан тугта хүртэһэн байха. Теэд һүүлшын үедэ шэрэм шудхалгын цехэй коллектив гаргажа байһан продукциингаа шанарые муудуулһан, мүн баһа тэрэнэй өөрынь үнэ сэнгые дээшэлүүлһэн байна. Энэ дутуу дундануудые усадхахын тула тус цехэйхид гаргагдажа байһан продукциин шанарые хинан шалгажа байха пост байгуулаа. Тус постын гэшүүдээр хэблэгшэ А. Н. Красикова, ахалагша мастер И. С. Гринчук, технолог Н. Г. Обедкин, хэблэгшэ И. В. Кузнецов, мастер В. М. Галкин оролсоо.

Заводой капитальна барилгын таһагай ажалшад 1962 ондо түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэбэшье һаа, барилгын өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулжа шадаагүй байна. Энэнь барилгашадай һанаа сэдьхэлые ехэ зобооно. Эндэ бии болгогдоһон хиналтын пост барилгын хүндэ хүшэр хүдэлмэриие оньһожоруулха талаар заводой хүтэлбэрилэгшэдтэ горитой туһаламжа үзүүлхэ зорилготойгоор ажаллажа эхилээ.

Манай заводто бүхы дээрээ партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ туһалха зорилготойгоор 338 партийна, комсомолой болон бусад ниитын организацинуудай түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн 59 хиналтын постнууд, 9 группанууд байгуулагдаа.

Л. Асеев,
Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй парткомой секретарь.

...ЛАА ШЭНЭЭР ЭМХИДХЭЭД...

...шухала зүйл... элбэг ехээр ... тула Хэжэн... дүрбэдэхи отделении... һаалишадай... гараа. ...

наар бэлдэжэ, малай байра дулаалха, сэбэрлэхэһээ гадна, хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэһэн байгаа.

Тус гүүртые отделениин партийна эхин организациин секретарь, зоотехник мэргэжэлтэй Х. Заиграев хүтэлбэрилнэ. Мүн һаалишадай олонхинь үни удаан мал ажал дээрэ хүдэлжэ, дүй дуршалтай, ажалда дурлаһан хүнүүд.

Мүнөө жэлэй түрүүшын хоёр һарын дүнгөөр энэ отделениин һаалишад совхоз дотороо түрүүлжэ ябана. Тиигэжэ дирекциин, парткомой дамжуулгын Улаан туг бүхөөр баринхай.

Эдэнэр нёдондо январь, февраль һара соо бүхыдөө 166,05 центнер һү һаахан байбал, байгша ондо энэ түрүүшын хоёр һарын туршада 246,43 центнер һү һаагаа. Гүүртын түрүү һаалишад Г. Базарова, Е. Арефьева, Е. Яковлева, Н. Пушкаре-

ва гэгшэд мүнөө сүүдхэдээ үнеэн бүрин 8-9 литр һү һааха.

Һаамхай үнеэн бүридөө сүүдхын 25—30 килограмм силос, 3-4 килограмм үбһэ, һаагдаһан һүнэй литр бүхэндэ 200 грамм талха тараанай зүйл үгэнэ.

Эндэ 205 үнеэд бии. Үнгэрэгшэ жэлдэ 100 үнеэн бүриһөө 94,6 тугал абтаһан байгаа. Табадахи жэлээ тугалшанаар сугтаа хүдэлжэ байдаг У. Матвеева, С. Федотова, А. Тимофеева гэгшэд даажа абаһан тугалаа гарза хорологүйгөөр түлжүүлхэбди гэжэ мэдүүлэнхэй.

Гүүртын һаалишадтай, малшадтай, хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдөөд, ажал хүдэлмэрийнь танилсаад байхадаа, байгша ондо үнеэн бүриин 1400 литрһээ доошо бэшэ һү һаахабди гэһэн социалис уялгаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байһандань этигэмээр.

Д. Очиров.

АЖАЛШАДАЙ ЭРИЛТЫЕ ХАНГАЛГА—СОЁЛШОДОЙ АРЮУН УЯЛГА МҮН

Уран һайханай харалгада бэлэдхэнэ

Республикын тогтоһоор 40 жэлэй ойе угтуудан, модошодой посёлогуудта ажаһуугшад уран һайханай харалгада эдэбхитэйгээр бэлэдхэжэ эхилбэ. Тус харалгада клубүүд болон Соёлой байшангуудай 43 коллектив, тэдэнэй тоодо 2 мянга гаран хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад хабаадалсаха юм.

Эгээ мүнөө үедэ Хандагатайн леспромхозойхид ехэһэн ажал ябуулжа байнхай. Тэндэхи клубые даагша Николай Николаевич Ячменев мүнөөшье жэлдэ айхабтар оролдожо хүдэлнэ. 100 хүнһөө бүридэһэн дуушадай бүлгэм эмхидхэгдэжэ, ород болон буряад дуунуудые сэжэлдэжэ байнхай. Гадна духовой оркестр дээрэ наадагшад комсомолой марш, «Хүн шубуута мүүр» гэжэ балет сооһоо бишыхан хүн шубуудай хатар, ород болон буряад дуунуудай попурри бэлдэнэ. Гансахан январь һара соо табан концерт нүүд табигдаба. Тэрээнэй гурбаниинь Үдын совхозой малшадта зорюулагдан харуулагдаа.

Уран һайханай харалгада бэлэдхэлэй үедэ модошодой культурна хангалта эли бодо һайжараа гэжэ тэмдэглэмээр.

Н. Тюрнев.

Ново-Селенгинскын библиотекэ соо буряад хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн ном зохёолнууд тусхай суглуулагдан табигданхай юм. Зураг дээрэ: уншагша номой таһагай дэргэдэ.

Ф. МОРЕНЕЦЭЙ фото.

„Улаан Оронгын" 500 уншагшад

Жэлһээ жэлдэ эндэхи зоной культурна эрилтэнь улам ургажа, тэдэнэй эрдэм болбосоролынь бүри дээшэлнэ. Хэрбээ хоёр жэлэй саада тээ Оронгын библиотекэдэ 400 шахуу уншагшад байгаа һаа, мүнөө үедэ тэдэнэй тоо 500 гаран болонхой. Уншагшадай олонхинь колхозынгууд юм.

Һүүлэй үедэ малшадай ном олоор уншадаг. Һонирходог болоһыень найшаан тэмдэглэмээр. Жэшээлхэдэ, һаалишад Людмила Жамсаранова, Сэсэг Бадмаева, хонишод Даши-Дугар Бимбаев, Владимир Будаев болон бусад түс библиотекын эдэбхитэй уншагшадынь болонхой.

В. Жигжитов.

„Буряад үнэндэ" бэшэһэнэй һүүлээр

Буряад бэшэгэй һэльбэгдэн заһагдаһан дүрим тухай манай республикын Верховно Соведэй Президиумэй тогтоолой дүүргэгдээгүй байһые Буряадай эрдэм-шэнжэлэлгын институдай бүлэг эрдэмтэдэй шүүмжэлхэ «Шухала хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандана» гэжэ статья манай газетын февралиин 19-нэй номерто толилогдоо һэн.

Буряадай Гэгээрэлэй министерствын мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ статья тус министерствын партийна бюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Статья соохи баримтанууд зүб гэжэ тодорбо. Буряад бэшэгэй һэльбэгдэһэн дүримые хүсэндэнь оруулхын тула зарим тэды хүдэлмэри хэгдэһэншье һаа, дутуу дунданууд олон.

Энэ асуудалаар Гэгээрэлэй министерствэ тусхай приказ гаргажа, республикын һургуулинуудта түрэлхи хэлэнэй ямараар заагдажа байһые шалгаха комисси март һара соо аймагуудта ошохонь, хэлэ заалгые дээшэлүүлхын тула хабарай амаралтын үедэ бүхы аймагуудта конференцинүүд үнгэргэгдэхэнь, июньдэ республиканска конференци болохонь гэжэ Гэгээрэлэй министр нүхэр С. Дугаров мэдээсэбэ.

Арадай багша

Мүнөө коммунизм байгуулжа байгаа үе сагта ажаһууха, эдир залуу үетэниие хүмүүжүүлэн һургаха гээшэ ямар һайхан бэ даа. Багша гэһэн үгэ нээрээшье дуулахада урин лэ!

Буряадай АССР-эй габьяата багша Долгор Намжиловна Намжилова Чисаанын найман жэлэй һургуулида үни удаан саг соо хүдэлжэ байна. Мүнөө үедэ нэгэдэхи класста заадаг. Тиихэдээ бүхы һурагшадынь һуралсалай жэлэй түрүүшын хахадта һайн сэгнэлтэнүүдые абажа гараа. Мүнөөшье һайнаар һуранад. Энэ ямар аргаар туйлагданаб гэхэдэ, Долгор Намжиловна һулашагаар һурадаг үхибүүдэй гэртэнь ошожо заадаг, мүн бусадшье классай һурагшадта эхэ шэнгеэр энэрхы һайхан сэдьхэлээрээ хандажа, заабари захяа үгэжэ байдаг юм.

Тиимэһээ нүхэр Намжилова үхибүүдэйнгээ түрэлхидэй, нютагай хүн зонойшье дунда хүндэтэй болонхой.

Ш. Сультимов.

Хододоо эдэбхитэйгээр

Энээхэн дунда зэргын наһанай, урин аад, хурса харасатай эхэнэрые «Эрдэм» совхоздо танихагүй хүн үсөөн байха даа. Юуб гэхэдэ, энэ нүхэрнай олониитын аша туһада шармайн оролдожо ябанхай.

Зургаан жэлэй саада тэ Полина Тимофеевна Түгнэ нютагай хүдөөгэй клубые даагшаар хүдэлжэ эхилһэн юм. Тэрэ өөрынгөө ажалда тон анхаралтайгаар хандадаг. Дурсагдаһан клубай уран һайханай самодеятельностиин коллектив аймаг соогоо түрүү һуури эзэлжэ алдаршаа. Тэрээнэй эгээл эдэбхитэй хүнүүд гэбэл: метеостанциин хүдэлмэрилэгшэ Виктор Самсонов, хүүгэдэй яслиин хүмүүжүүлэгшэ Галина Архипова, совхозой хүдэлмэришэд Виктор Бодров, Геннадий Логунов, Борис Лычков болон бусад — хамта дээрээ гушаад хүн болоно.

Байгша ондо тэдэнэр холын отара болон фермэ, отделенинүүдээр ябажа концерт табиһан, уласхоорондын болон дотоодын байдалаар лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байна. Концертынь программада совет композиторнуудай дуунууд, элдэб хатар нааданууд ороно. Илангаяа нютагай баримта дээрэ зохёогдоһон бишыхан сценкэнүүдынь харагшадые ехээр һонирхуулан баясуулдаг.

Клубайнь фойе соо ороходо «Эрдэм» совхозой долоон жэлэй табадахи жэлэй түсэбүүд, лозунг, зурагууд аржын харагдажа байдаг.

Клубай хэхэ ажал хүдэлмэрине соведэйнь гэшүүд һайнаар ойлгодог.

— Мүнөө тон харюусалгатай үе саг ерэбэ,—гэжэ Полина Тимофеевна Перелыгина хөөрэнэ.—Аймагай уран һайханай харалгада бэлэдхэл хэжэ байнабди. Юрэдөөл урда жэлнүүдэйнгээ һуури алдахагүйн хойноһоо бултадаа оролдожо байнабди.

Өөрынгөө даалгабарита ажалдаа ехэ дуратайгаар хандажа, хүн зоной, хамтын хэрэгэй түлөө оролдожо ябаха гээшэ һайн һайхан сэдьхэлтэнэй хэрэг мүн. Полина Тимофеевнагай саашанхи ажал хүдэлмэридэ бүри ехэ амжалта хүсэе.

Л. Гомбоев.

...сайн плантацинуудай дээгүүр хабарай хүдэлмэри эхилэнхэй. Гальска районой Ачиг... сайн набша ургуулагшад сайн һөөгүүдые оньһон аргаар хиргажа ябана.

ТАСС-ай фотохронико.

Анхархаар болоһэн асуудал

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин «Эрдэм» совхозой 5-дахи отделениин мал ажалдашье, таряан ажалдашье 600 гаран залуушуул хүдэлжэ байдаг юм. Тэдэнэй дунда дээдэ ба дунда һургуулитай зуу гаран залуушуул бии. Иигэхэдээ эдэнэрые зүбөөр хүдэлгөө һаа, эндэхи хүн зоной дунда, илангаяа залуушуулай дунда хүмүүжэл болбосоролой хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулхаар гээшэ. Теэд иимэ юумэн хэгдэнэгүй. Мүнөө үе сагай эрилтэдэ хүрэмөөр политическэ хүдэлмэри ябуулагданагүй, элидхэл, лекци мэтын хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэнэгүй.

Эндэхи залуушуулые эмхидхэбэл, политическэ, мүн бэшэшье хүдэлмэри, жэшээнь элдэб һонин наада, концерт табижа боломоор байгаа. Тиимэшье юумэн үгы.

Коммунизм байгуулагшын сахиха гурим ёһо (моральна кодекс) хүн бүхэнэй наринаар сахидаг заншал болохо ёһотой. Тиимэ тула энэ агууехэ удха шанартай гурим ёһын пункт бүхэнөөр мүн лэ ехэ хүдэлмэри ябуулагдаха ёһотой байгаал. Энэшье талаар биратай юумэн үгы. Үйлэдбэриин управлениин комсомолой комитедэй зүгһөө шухала хэмжээ абахаар болоо.

Д. Лопилов,

«Буряад үнэн» газетын штатна бэшэ корр.

Һурагшад туһална

Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Хэжэнгын 11 жэлэй дунда һургуулиин эдир пионернүүд энэ үбэлэй үедэ хонидой хурьгалхаһаань эхилжэ, түрэл совхозойнгоо отарануудые шефтээ абажа, ехэхэн туһа хүргэбэ. Зургаадахи «в» классай һурагшад, пионернүүд (хүтэлбэрилэгшэнь пенсионер-багша А. Аюржанаев) СССР-эй Верховно Соведэй депутат Цэнгэ Буянтуевай бригадын хонишодой нэгэн Ш. Намжиловай отарада хэшээлэйнгээ һүүлээр ошожо туһалдаг болоо һэн. Энэ отара хамта 460 эхэ хонидһоо 400 хурьга абажа, нэгэшье толгойн гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байнхай.

Зүгөөр эдэнэр гансахан энэ отарадаа ажаллаад байдаг бэшэ, харин Ушхайта, Бахлайта, Толгой гэхэ мэтын дүтын фермэнүүдтэ ошодог. Тиихэдээ багша А. Аюржанаев элдэб темэнүүдээр лекци уншадаг, багашуул концерт табижа, малшадые һонирхуулдаг. Мүн эндэхи культбаза, улаан булангуудые шэмэглэхэдэнь туһалалсана. Тэрэшэлэн һургуулиингаа 1-дэхи «б» классай октябрятануудта номоо үзэхэдэнь хамһалсадаг, классыень гоёолсодог, элдэб наада эмхидхэжэ багашуулые баярлуулдаг. Гадна, тимуровска команда эмхидхэжэ, үхибүүдгүй хүгшэдтэ уһа асарха, түлеэ бэлэдхэхэ гэхэ мэтын туһа хүргэнэ. Баһа дуу дуулахадаа, хатар наадахадаа, спорт эрхилхэдээ бэрхэнүүд юм. Һаяхан болоһон классууд хоорондын уран һайханай харалгада дурсагдаһан үхибүүд 6-дахи классууд соогоо түрүү һуури эзэлжэ, аймагай уран һайханай харалгада хабаадалсаха болонхой.

Эдэ 22 һурагшадай 2 хүниинь номдоо муушаг, теэд тэдэнэрээ ойрын сагта эрхимүүдэй зэргэдэ жагсааха, һургуулиингаа тарахада үхибүүд бултаараан долоодохи класста орохоор шиидэнхэй.

П. Содбоев.

...АБАРАЙ АМИН

...най амин аргажэ, гэрэй ху... рабшаһаа тобо... мүнгэн дуһалһаа ... килоо садатараа ... руу ниидэшэ... ехэ газар нюр...: булгайр хара ... уурал һабан ... ээдэйнгээ гар... техникэ хүнхинэхэ, ...угаа дуулаха — ... моримни та... техникые».

...арай нэгэ үдэр ...эдэг. Хабартаал ...үбэр руу хэгдэ... орооһон намар ...һайхан залаатай ...то алтан далай» ...рхэл.

...-гай мартын, Пленумүүдэй тог... газар-эхэеэ хүн... ...тнай харюулхал ...нүүдээршье һаа ... һэмнай. Эдэл ... тогтоолнуудаар ...бэриин үйлэдбэ... совхозуудай уп... «Победа» колхозой ... жэл ажахын... ...эндэ зарим тэ... ...нуудые туйлаа, ... урин дулаан ...эхээ үри хүү... ... хүндэлхэ зэ... ...дэнь бата най... ... дэлгэр сэдь... ...тойнь, тэдэнэй ...йнь, танилсаад ... ехэ этигэл

Үргэн хамтынгаа тоосоото суглаан дээрэ усть-лабинецуудай хандалгые зүбшэн хэлсээд, «газар таряалангаа үргэдхэе, орооһото ургамал ехээр таридаг байе, зүб-өө, зүб» гэлдэн, нэгэн дуугаар гараа үргөө бэлэй. Хэрбээ нёдондо тарилгынгаа талмайн 4562 гектар байгаа һаань, мүнөө жэлдэ 5107 болгохонь. 3620 га талмайда орооһото ургамал тариһан һаа, мүнөө 4000 гектарта тарилга хэхэ. Үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ малай тэжээлдэ ургаса багатай культурануудые ургуулдаг һаа, харин мүнөө диилэнхидээ шэниисэ, ешмээн, хара таряан, кукуруза таридаг болохонь. Ороoһото ургамалнуудай үндэр баян ургаса хуряажа шадабал, мал үсхэлгэньшье ураг шатай байха ушартай. Энээнээ лаб ойлгоһон Эгэтын адагаархин эбэртэ бодо малайнгаа тоо толгойе эрид дээшэнь болгохо. 1962 оной һүүлэй мэдээгээр эбэртэ бодо малынь 2168 толгой тоотой һаа, 1963 ондо 2300 болохо, тиихэдэ үнеэдэйнь тоо нёдондо 682 байгаа гэбэл, мүнөө жэл 740 хүргэгдэхэ юм. Һаамхай үнеэн бүриһөө 1272 литр һү, хонин бүриһөө 2,9 килограмм ноһо абаһан байбал, газар таряалангаа эзэн ёһоор элдүүрилһэнэй аша туһаар мүнөө жэлдэ нэгэ үнеэнһээ 1300-һаа бага бэшэ һү һааха, хонин бүриһөө 3,2 килограмм ноһо хайшалха гэһэн уялгаяа дүүргэхэнь сохом. Абаһан уялгаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэлгэнь нэн түрүүн мүнөө хабарай тарилгые агротехническэ эрхим шанартайгаар, богони болзорто үнгэргэжэ шадаһанһаань сэхэ дулдыдаха юм.

Мүнөөдэр «Победа» колхозоорхин хабарай тарилгада бэлэн тооной болоод, зарим тэды жэжэхэн дутуу дундануудаа ойрын үдэрнүүдтэ зайсуулхань. Һүүлшын мэдээгээр колхозой 23 тракторай 21-ниинь поли дээрэ гарахаар бэлэн. Нэгэ трактор техническэ харууһалгада, нүгөөдэнь бүрин заһабарилгада ороод байна. Плуг, сеялкэ, мүн бусад техникэ хабарай тарилгые хүлеэһээр үнинэй. «Заһабарилгынтнай шанар хэр юм ааб даа» гэжэ эндэхи механизаторнуудһаа асуухада, «тарилга, хахалалга дээрэ техникэмнай өөрөөл хэлэжэ үгэхэ бэшэ гү» гэжэ аргагүй зүб харюу үгэнэ. Юундэб гэхэдэ, эндэмнай түрүү механизаторнууд тоогүй олон ха юм. Эдэ нүхэдэйл хүсэл зоригоор, һэшхэлээр колхозой машина техникэ заһабарилагдаа бшуу. Трактористнууд Д. Ешиев, М. Намсараев, Ц. Цыденов, Д. Холхоев, И. Новиков гэгшэдэй үгэдэ бата этигэмээр, өөһэдынгөө ажалша бухэриг гарта найдадаг, хамтын машина техникэ минии өөрымни гэжэ ойлгодог зон ха юм.

Социалис Ажалай Герой Н. Г. Загладын «Таряашан нэрэээ хүндэлээ!» гэһэн уряалтай танилсаад, эндэхи механизаторнууд машина техникэдээ, газар таряаландаа эзэн ёһоор хандаха ябадалые бүри гүнзэгы удхатайгаар, өөһэдынхеэрээ ойлгоо юм. Хабар, намарай хүдэлмэриин үедэ хүдэлжэ гараһан тракторааараа мүнөө үбэлөө дууһан түл абалгын халуун хаһа соо орой заһабаригүйгөөр үбһэ хулһа шэрэһэн нүхэд олон. Тэдэнэй тракторнууд хабарай тарилгада мүнөөшье бэлэн зандаа. Машина техникээ саг болзортонь заһабарилаад, механизаторнууд түл абалган дээрэ хүдэлөө һэн. Жэлэй дүрбэн сагта ажал гээшые жаргал дээрэ тоолодог, ажаллаагүйдөө нэгэл юумэ дутуу шэнги һанадаг «Победа» колхозой механизаторнуудай дунда мүнөөдэрэй хүнэй шэнэ шанар шэнжэ бүрилдэжэ байна.

Шэнэ машина техникэ абалгантай холбоотой тарилгын урда үшөө иимэ нэгэ хэрэг «Победа» колхозоорхин ойрын үдэрнүүдтэ бүтээхэнь. Энээн тушаа колхозой түрүүлэгшэ Н. Намсараев иигэжэ хөөрөө:

—Мүнөө хабарай тарилгын хүшэр хүндыень мэдэржэ, механизаторнууднай аргагүй ехэ түхеэрэлгэтэй. Һаяхан тэдэнэйнгээ дунда суглаа үнгэргөө һэмди. Полевой стануудые заһаха, халуун эдеэтэй столово түхеэрхэ гэхэ мэтэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсээбди. Механизаторнуудай дундаһаа хиналтын комиссида гэшүүдые һунгаа һэмди. Энэмнай хабарай тарилгын ябасада нүлөөлхэ гэжэ һанагдана. Тиихэдэ механизаторнуудаар дуталдахамнай гээшэ ха гэһэн һэжэг түрэгдөөд байна. Үшөө үбэлөөр механизаторнуудай һуралсал эхилһэн аад, дүүргэжэ шадагдаагүй юм һэн. Мүнөөл тэдэ һурадаг нүхэдөө бусад ажалһаань сүлөөлөөд, һуралсалдань сэхэ хандуулха болоо хабди. Арба гаран механизаторнуудтай болоходоо, хабарай тарилгые үдэр һүнигүй шармайн үнгэргэхэбди. Механизаторнуудай һуралсалда ойрын хэдэхэн үдэрнүүд гараха.

...Газаа хабарай амин мэдэрэгдэнэ. Эхэ орондоо баян дэлгэрээр ороoһо таряа худалдаха долоон жэлэй табадахи жэлэй амин. Хамтынгаа суглаан дээрэ өөһэдынгөө һэшхэлэй эрхээр абаһан социалис уялгаяа Эгэтын адагаархин һанаһанда хүрэхөөр дүүргэхэл даа. Дүүргэхэл даа, һэшхэлээрээ абаһан уялгань ха юм. Сагай ошохо түргэн. Мэнэл намарнай шара набшаһаа һэжэржэ байха бшуу. Мүнөөдэр хабарай тарилгые бэлэдхэл ехэтэйгээр угтажа байгаа механизаторнууд, колхозые хүтэлбэрилэгшэд Эхэ орондоо 300 мянган пүүд ороoһо таряа худалдаха. Энээнэй түлөө мүнөөдэр амгалан үдэрэй, ажалша үдэрэй тэмсэл үргэлжэлһөөр.

С. Банзаракцаев,

манай тусхай корр.

Хүдөө ажахын институдта

«Мэргэжэлтэн нэрээ нэрлүүлхэ ёһотойбди!» гэһэн гаршагтай статья манай институдай газетэдэ толилогдоо бэлэй. Мүн тэрээнһээ уламжалан эрдэм ном һайнаар үзэхэ, жаяг журам нарин нягтаар сахиха тухай зоотехническэ факультедэйхид институдай бүхы студентнэртэ хандаһан байха юм. Тэдэнэр өөһэдын дүрим, гурим баталан абаа һэн.

Дээдэ һургуулида һуралсажа байха гээшэ ямар ехэ жаргал бэ даа! Шалгалтада бэлэдхэлгын нойргүй һүнинүүд, инаг нүхэртэеэ түрүүшынхеэ уулзалга, студентын ёһоор нүхэсэлгэ бүхы наһан соошье мартагдахагүй ха юм даа. Табан жэл соо институдта һураха гээшэ табан үдэр бэшэ ха юм. Эгээл энэ үе соо ехэ юумэ ойлгожо абахын, һунгаһан мэргэжэлээ һайнаар шудалхын хойноһоо студент бүхэн оролдохо арюун нангин уялгатай. Ушар тиимэһээ зоотехническэ факультедэй хүбүүд, басагадай үүсхэлые нилээд ехээр дэмжэн һайшааһан байнабди. Энэ һайн һайхан һанаашалга дэмжэхэ талаар бүхы факультедүүдэй бүлэгүүдтэ суглаанууд болоһон байна. Тиихэдээ хэшээл, лекцинүүдые гээхэгүй, һайнаар һуралсаха, зачёт болон шалгалтануудаа саг соонь үгэхэ, курсовой хүдэлмэринүүдые заагдаһан болзор соонь бэшэжэ дүүргэхэ тухай ехэ хөөрэлдөөн болоо. Гадна архи ууха гү, али наншалдажа, элдэб эсээр жаяг журам эбдэгшэдтэ шанга хэмжээ абаха тухай хэлсэгдэбэ.

***

Анатомиин кафедрые даагша, профессор И. А Спирюховой хүтэлбэри доро ехэхэн эрдэм шэнжэлэлгын хүдэлмэри ябуулагдана. Ассистентнэр болон багшанар малай махабадай бүридэл, хоолоо яажа бүйлүүлдаг талаар шэнжэлэл хэнэд. Дурсагдаһан кафедрын ассистентнүүд А. Меерович болон А. Марышев гэгшэд туд тудтаа томохон номуудые бэшэжэ дүүргэбэд.

Мүнөө үедэ дурсагдаһан кафедрынхид малай анатоми, гистологи болон эмбриологёор тусхай конференцидэ бэлдэжэ байна. Энэ ехэ суглаан мүнөө зун Москвада болохо юм. Тэндэ манай эрдэмтэд элидхэл хэхэнь.

Патофизиологиин кафедрын хүдэлмэри баһал һонирхолтой. Доцент И. Л. Найманов Москвагай ветеринарна Академиин эрдэмтэдэй совет дээрэ хонидой бруцеллез аргалха тухай диссертаци тунхаглан элидхэжэ, ветеринарна эрдэмэй кандидадай нэрэ зэргэтэй болобо. Тэрэшэлэн дурсагдаһан кафедрын ассистент Р. Р. Игнатьевта мүн лэ тиимэ эрдэмтэ нэрэ зэргэ олгогдоо. Аспирант Г. А. Лопшаков мүнөө жэлдэ диссертацияа хамгаалха.

Гарааша жэлдэ эрдэм шэнжэлэлгын ехэхэн хүдэлмэри ябуулхаар хараалагдана. Тэрэниие амжалтатайгаар ябуулхын тула институдта хамаг эрхэ байдал бүрин түгэс бии болгогдонхой.

Ю. Тарнуев.

Ургажа ябаһан уран шүлэгшэ

Уран шүлэг бэшэдэг хүбүүдэй гэнтэ гараад орхиходо, «Энэшни сохом Хэжэнгын гү, али Шэбэртын байгаа ёһотой даа» гэлсэхые нэгэтэ бэшэ дуулаа һэм. Теэд нээрээшье бодоод үзэн гэһээ эдэ нютагуудһаамнай яһала олон хонгёо хоолойтой поэдүүд ургажа гараһан байбал. Мүнөө та бүгэдэ уншагшадтай уулзуулхаяа байгааша нүхэрнай — Мэлс Самбуев аяар холын Захааминай Санага нютагта түрэһэн юм. Хорин хоёр наһатай. Эрхүүгэй гүрэнэй университедые дүүргэжэ байна.

— Багахан байхаһаа хойшо уран зурааша болохо хүсэлтэй агша һэм. Теэд 1956 ондо «Ой соо» гэжэ гаршагтай нэгэ бишыхан шүлэгни «Буряад үнэн» дээрэ гараһан юм. Тэрээнһээ хойшо уран зохёолой уужам дардам харгы руу шада ядан хадуураа гээшэб,—гэжэ үнэн сэдьхэлһээ Мэлс хөөрэнэ.

Энэ нүхэрнай юрэнхы дээрэнь абажа харахада угаа олон шүлэг зохёолнуудые бэшэнхэй юм. Тэдээн сооһоонь тон үсөөхэниинь хэблэлдэ гаранхай. «Хүнэй дураар юм» гэһэн гаршагтай шүлэгүүдэйнь нэгэ дэбтэрые би уншааб. Аялга нугалбарииингаа талаар яһала онсо маягтай, өөрын харасатай, оролдосотой ажалша хүн байна гэжэ тэрээн дээрэһээнь ойлгооб. Шүлэгүүдэйнь доогуур «1962 оной ноябриин 4», «1962 оной ноябриин 5», «1962 оной ноябриин 6» гэһэн тэмдэгүүдые хүрэһөөр обёорооб. Иигэжэ үдэр бүхэндэ ажаллажа, оролдолго гаргажа, урагшаа шармайжа байгаашань ехэл һайшаалтай гээшэ ааб даа.

Алаг зүрхэндэм шунаһан
арюун
Аглаг һайхан нютаг юм
байна.
Ажалша нютагаархинай
ашые харюулан
Аялга дуундаа алдаршуулха юм байна,— гэһэн урихан мүрнүүдээр энэ нүхэрэймнай нэгэ шүлэгынь дүүрэнэ. Өөрынгөө һайн мэдэхэ, эльгэ зүрхөөрөө дурладаг түрэһэн нютаг тухайгаа, тэндэхи байгаалиин гоё һайханиие, мүн зонойнь абари зангые зураглан бэшэхэ, магтаха гээшэ бэшэдэг хүнүүдэй арюун нангин хүсэл, эгээл дээдын зорилго ха юм.

«Хэһэнээ эрхимдэ тоолонгүйгөөр, хэлэһэнээ бүтэһэндэ бодонгүйгөөр», зориг ехэтэйгээр зохёол бэшэхыень манай дүү нүхэр Мэлс Самбуевта һайн сэдьхэлһээ хүсэхэ байнаб.

Ч. Намжилов.

М. Самбуевай шэнэ шүлэгүүдһээ

Аялга дуундаа ашыетнай харюулһайб

Хүхэ ногоо,
Хүбшэ хүдөө,
Хүһадай дунда, горхоной эрьедэ
Найдажа шүрбэһэлиг энэ хүлдөө
Наадахаа ошоһойб багынхидаал,
эжыһээн тэрьедэн.

Дошхон Зэдэдээ
Дураараа оймон,
Дураараа һэрюухэн шуурандань
Дуураһайб.
Хүнды сээжын оёорһоо ойлиг
Хүүемэ дууень дахинаа дууланһайб.
Үнгын шулуун эрье дээрээ
Үнинэйл хүлеэгээ ёһотой
хүбүүгээ.
Эндэ-үхибүүн наһам гээрээ.
Эндэ-үлгы минии бүүбэй.
Саг жэлнүүд үнгэрэн үнгэрөө.
Саһан ороод, аадар шааяа.
Хүлеэһэн эжым хүгшэрэн
хүгшэрөө,

Хүбүүнинь эрьежэ ерэдэг лэ хаа
яа.
Эндэ-хонишод, адуушад,
һаалишад
Эблэн айл боложо һуудаг.
Тойроод сэсэгтэ байгаали аалишаг,
Томоотой хадамай басага
һануулдаг.

Хангал нуга,
Хада уулаар
Хайнаг, һарлагуудһай бэлшэнэ
ха үбэл, зундаа.
Манажал ябана ха үетэмни
адуугаа.
Мунгаалма хүсэн шүлэг дундаа.
Мал юутээ харюулжа ябахадаа
Мартаагүйл ёһотой
Маруся намай:
Жаахандаа, түглэ соо, хоюулан
хадаа,

Жажалжал һуугша һэмди,
кюндэшьеб, уляаһанай намаа.
Сагаа һарын найрта хуушан
Сагай заншал мартаагүй
хэбэртэй:
Үреэ моритой омог адуушад
Үхниетнай, эжынэр, абаашанад
гэртээ.

Шэжэр буладхан дүреө
ханхинуулан
Шиидэжэ ерэхэм гү
Шамдаа, Маруся?
Дуулаһан дуугаа дахин дуулан,
Дуудаһаар бусахам гү шамдаа-
харюуса.
Алаг зүрхэндэм шунаһан арюун
Аглаг һайхан нютаг юм байна.
Ажалша нютагаархинай ашые
харюулан,
Аялга дуунда алдаршуулха юм
байна.

Балма хүгшэн

Уйлажал һуугаа һэн Балма
Төөдэй,
Уй гашуудалаа нюугаагүй юм
манһаа.
Уршалаагаар баян шарайнь
түһөөтэй
Урдаһаань хүрэгүүд гэтэнэ
ханаһаа.
Ори гансаараа үлэшоод гэртээ
Орилжо һуудагынь хүбүүдынь
мэдэхэ гү?
Бэри үглөөгүүр бодожо эртээр,

Бүлеэхэн сай хүгшэндэ бэлдэхэ
гү?
Эрхэ хүбүүдэйнь энхэргэн
гарнууд
Эльбэжэ гарынь энхэрэн бариха
заал?
Үбэлнүүдэй һүүлээр—хабарнууд,
хабарнууд,
Үшөө хэды гансаараа уйлаха
ааб?
Оо, хүнүүд, хүндэл байн даа,
хүндэ,—

Ори гансаараа үлэшэхэ гээшэ,
Хүндэл байн даа, ганса хүндэ
Хүлеэхэ, найдаха юумэгүй гээшэ!»
Үргэһэ нойроо алдажа хүгшэн,
Үдэрынь заримдаа һүнидэл бүрэг.
Ханхагар гэрэйнгээ пеэшэн түшэн,
Харажал һууна хүбүүдэйнгээ
хүрэг.
Уулзажа мантай тэрэ үдэшэ
Уйлажа һуутаа һэн Балма хүгшэн.
Хэн зэмэтэйб, эндэ хэн?!
Хэншье нигэжэ асуухагүйл,
мэдэхэл...

Эмшэн

1.
Хүндэтэ эмшэн!
Хүн болоһоор үбдэжэ үзөөгүйб
Оршолон юртэмсын туһагүйдэ
гэмшэн.
Ойртоһон үхэлһөө айжа
хүлзөөгүйб.
Ханяада хүрэн
Халууран унахадаа,
Үглөөдэрынь бодохош элүүр
гэгшэ.
Үбшэн бэшэ үдэрөөр һунахадаа,
Үхэл эндэ юуншье бэшэ!
Хараа һэм, зүгөөр үхэл зэргэлээ,
Хара зүүдэндлн һананаб
түбэгшөөн.
Гар дээрнь,
Гар дээрнь бэлэй,
Ганса эгэшэм мэдээгүйдэм
нүгшөө.

Гансашье үгэ үрдеэгүйб хэлэжэ.
Гашуудал хоолойдом хааглажа
ерээ.
Хасар дээгүүрни нёлбоһоор
мэлмэржэ,
Хашхараагаар гэнтэ зүрхэнһөөм
тэһэрээ.

2.
Эгэшымни урда, эгэшымни урда
Эжымни, эжымни зэмэтэйлди бидэ.
Эмшэнэй орондо бөөтөөр урда
Эмшэлүүлээбдн, найдажа бөөгэй
шэдндэ.

Шатама улаан шулуу долёон,
Шал һогтуу, улижа дуундаа,
Үгэ бүхэнөө татажа гоёон,
Үгы болоһон һүнэһыень дуудаа.
Бөөшье абараагүй, лама баһа.
Буяншни, эжы, туһалаагүй эндэ.
Бурханай урда зула аһан,

Бурхандаа харяад эгэшэм хэбтэнэ.
Эндэ үхэлэй һабарһаа эмшэн
Эдэгээн буляажа үрдеэгүй.
Хойнтоо.
Бурхан абаралай туһалаагүйдэ
гэмшэн,
Бурхандаа эжым гомдоо
ойндоо.

3.
Хүндэтэ эмшэн! Ажалшни мүнөө
Хүндэтэйшье байна,
Хүндэшье байна,
Элүүр һайхан Ажабайдалай түлөө
Эгээн һүрөөтэй тэмсэл хэнэш.
Үхэлые илан, арюунние
сэдьхэнэш.

Үдэр бүхэндэ
Үхэлтэй байлдахаш,
Хүнүүд эрдэм аргадаш этигэжэл
Хубн заяагаа шамда найдаха...

Алла Волкова Улаан-Үдын мяха консервын комбинадта ажаллажа эхилһээр тнимэшье үнинэй бэшэ юм. Залуу энэ басагамнай үнгэрэгшэ жэлдэ 10-дахи класс дүүргээд, үйлэдбэриин дүршэлтэй болохоор комбинадта ерэжэ ажаллаһан намтартай. Комбинадан баанха хэдэг цехтэ ажалладаг Алла Волкова богони саг соо мэргэжэжэ, үдэр бүрнингөө даабарние үлүүлэн дүүргэнэ.

Зураг дээрэ: Алла Волкова ажал дээрээ.

А. ПШЕНИЧНИКОВЭЙ фото.

ЭЛДЭБ ҺОЕ

АВТОРУЧКА СОО СУГЛУУЛАГДАҺАН МИКРОСКОП

Польшын оптическа завод авторучка соо микроскоп суглуулан тодхоһон байна. Тус прибор 20 грамм шэгнүүртэй. Энэнэй шэлнүүд юумые 16 болон 32 дахин томо болгодог юм.

РЕЛЬСГҮЙ ПОЕЗД

171 метр утатай резинэ томо мөөртэй поезд США-да хэрэглэгдэдэг. Энэ поезд 60 тухай ашаатай автомашинын даадагай шэнээн ашаа шэрэжэ шадаха байна. Мүн поезд эльһэн, саһан соогуур, харгы замгүй газараар һаадгүйгөөр ябажа шададаг юм.

ОРООҺО ХАТААДАГ ШЭНЭ АРГА

Кустанайн баазада шахтна зерносушилкаар ороохо хатааха шэнэ арга туршажа үзэгдөө. Энэ арга ямар бэ гэхэдэ, орооһые 40—60 секунда болоод лэ байхада халаажа, хүргэжэ байдаг юм. Тус аргаар сушилка руу 210—230 градус хүрэтэр халуу дамжуулжа болохо юм. Энэ ушар орооһоной хаталгые түргэдхэдэг, дулаае болон электрын элшэ хүсэ гаргашалгые нилээд бага болгодог юм.

АРБАН ЗУРГААН ХАЛБАГА

Херна городой больницада (Баруун Германи) үбшэн эхэнэр асарагдажа, досоомни үбдэнэ гэжэ гомдоһон байгаа. Хотыень рентгенээр харахадань, тэндэнь һэжэглэхээр һүүдэрнүүд бүртылдөө. Тиихэдэнь ... хэхэ гэжэ шиид... тыень отолһон х... гайхан гэлын ба... луулан арбан зу... бага гаргаһан ба... даа энээнэй урда... нэр ухаа муутай... дэ аргалуулха үе... та халбагануудые... байгаа ха юм.

РАДИОГОЙ

Канадын ангуу... дые шэнэ аргаар... гэжэ шиидэ. Т... ниие амидыгаар ... редатчигтай бо... хүзүүндэ зүүлгэ... бижархидаг ба... шоно шононуудай... дэргээ бусажа ни... диопередатчигай ... олон шононуудай ... тодорхойлогдодог. ... шад тэдэниие хүр... юм.

САРАНЧА ХО... УГАА ТҮРГЭН...

Саранчануудай ... жэлнүүдтэ зарим... газар дээрэ 17 ... хүрэтэр саранчан... Саранчануудай һ... хэмжээтэй болодо... дэг. Жэшээлхэдэ, ... дээгүүр ниидэжэ г... рэг саранчанууд ... үедөө 5800 дүрб... талмайе эзэлээд я...

(Газета, ...

ХИЛЫН СААНАҺА

„Марксистско һанал бодолой недели" Францида эхилбэ

ПАРИЖ, мартын 14. (ТАСС). Парижай «Мютюалитэ» гэжэ ехэ зал соо үсэгэлдэр үдэшэ хүн зон олоороо сугларaa. «Марксистско һанал бодолой недели»—Францийн коммунис партиин үүсхэлээр үнгэргэгдэдэг теоритическэ конференци эндэ нээгдээ. Энэ хадаа компартиин эмхидхэһэн хоёрдохи иимэ конференци болоно. Диалектическэ болон историческа материализмын асуудалнуудта зорюулагдаһан түрүүшын «Марксистско һанал бодолой недели» нёдондо жэлдэ үнгэргэгдэжэ, угаа ехээр һонирхогдоһон юм. Залуушуул бүришье ехээр һонирходог байгаа. Ангинуудта болон ангиин тэмсэлдэ мүнөөнэй недели зорюулагдана.

«Ангинууд тухай ойлгомжо, хүдэлмэришэн ангиин түүхэтэ үүргэ» гэһэн темээр түрүүшын элидхэлые Франциин компартиин генеральна секретарь Морис Торез хээ. Сугларагшад тэрэниие хани халуунаар угтаһан байна.

Эмхитэйгээр тэмсэнэ

ПАРИЖ, мартын 14. (ТАСС). «Арбан дүрбэн үдэрэй турша соо забастовко хэжэ байһан шахтёрнууд тэмсэлээ эмхитэйгээр үргэлжэлүүлнэ, тиигэжэ бүхы хүдэлмэришэн ангида эрхим һайн үльгэр жэшээ харуулна» гэжэ Ажалай Бүгэдэниитын Конфедерациин бюрогой мүнөөдэр толилогдоһон мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Шахтёрнуудта талархажа байһан бүхы француз ажалшадта, Франциин горнягуудые дэмжэдэг бусад оронуудай ажалшад болон профсоюзуудта, тусхайлбал, Советскэ Союзай профсоюзуудта ВКТ-гэй бюро баясхалан хүргэнэ.

Засагаархидай зоргоороо оролгодо, эбсэшэгүй байлгада эсэргүүсэн, экономическа эрилтэнүүдэйнгээ түлөө хүдэлмэришэн анги мүнөө үедэ бүри нягта жагсаалтайгаар тэмсэжэ байна гээд ВКТ-гэй бюро онсолон тэмдэглэнэ. Шахтёрнуудай забастовко хадаа бүхы ажалшадай бэе бэедээ этигэлсэдэг байха хэрэгтэ нилээд ехээр туһална, хүдэлмэришэдэй эрилтэнүүдые хангуулхын тулада хаа хаанагүй эмхитэйгээр тэмсэхэ хэрэгтэнь тэдэ туһална» гээд ВКТ-гэй бюро мэдүүлнэ.

США-да үер болоно

НЬЮ-ЙОРК, мартын 13. (ТАСС). Ехэ уһатай борооной ороһоной һүүлээр Кентукки штадай урда зүгтэ уһан ехээр үерлэжэ, ехэ аюул боложо байна. АП агентствын мэдээсэһэн ёһоор, Харлан городой 25 мянган хүн зон гэр байраяа хаяад, аюулгүй газар тээшэ тэрьедэһэн байна. Пикевилл гэжэ нютагта шулуу нүүрһэ ашаалһан 7 вагонһоо бүридэһэн составые уһан унагаан урадхуулжархёо. Эндэхи городуудай хүн зон уһан аюулһаа зайлан тэрьедэхэ баатай болоод байна.

Франциин Министрнүүдэй Советдэй за...

ПАРИЖ, мартын 14. (ТАСС). Мүнөө забастовконуудай угаа ехээр боложо, илангаяа шахтёрнуудай забастовко хэжэ байһанһаа уламжалан тохёолдоһон байдалые гол түлэб зүбшэн хэлсэхын тулада Министрнүүдэй Советдэй заседани үсэгэлдэр Елисейскэ ордон соо (республикын президентын ажалладаг газар) болоо.

Тусхай комиссии байгуулха тухай Министрнүүдэй Совет шиидхэбэри гаргаа гэжэ заседаниин дүүрэһэнэй һүүлээр мэдээжэ болоо. Тус комисси хадаа профсоюзууд болон захиргаантай зүбшэлнүүдые хэһэнэйнгээ һүүлээр гүрэнэй мэдэлэй промышленностиин элдэб һалбаринуудта салин хүлһэнэй ямараар түлэгдэдэг байһые «шадаал һаа богонихон болзор соо» элирүүлхэ, тэрэшэлэн гүрэнэй мэдэлдэ байһан ажахын һалбаринуудта, тусхайлбал, промышленностьда салин хүлһэнэй ямараар тогтоогдоһые сасуулжа харуулһан мэдээнүүдые Министрнүүдэй Советдэ хүргэхэ ёһотой юм.

Энэ комиссиин өөрынгөө элидхэлые правительствада хүргөөд лэ байхадань, энэ талаар правительство ямар нэгэн шиидхэбэри абаха гээд информациин министр Пейрефит хэлээ. Тии... роо, салин хүлһ... ажалай эрхэ ... руулха эрилтэ... нуудта правите... гэжэ һанадаг ... эндүүрһэн бай... вительство хад... гуулагдааша ш... миссинууд хож... жануудыетнай ... ха», «тохёолд... шэнжэлэн үзэх... нүүдые бэшэх... ямаршьеб шии... гэһэншүүгээр ... дэлмэридөө ор... нуудта эрилтэ ...

США-гай нэрэ хүндэ хухарн...

НЬЮ-ЙОРК, мартын 14. (ТАСС). США-гай гадаадын политика тухай Европын оронуудай олониитын ямар һанамжатай байһан тухай Холбоото Штадуудай информационно агентствэнүүд шэнжэлжэ үзэһэн байгаа. Энэ шэнжэлэлгын дүнгүүд тухай корреспондентнүүдтэ мэдээсэхэһээ США-гай президент Кеннеди февралиин 21-дэ үнгэргэһэн пресс конференци дээрэ арсаһан байгаа. Иимэ шэнжэлэлгын үрэ дүнгүүдые тунхаглаха болоо гээшэ һаа, холо «харадаггүй ябадал болохо байна гээд президент мэдүүлээ һэн. США-гай информационно агентствэнүүдэй абаһан зарим мэдээнүүд «Нью-Йорк таймс» газетын корреспондент Кенуорти гэгшэдэ хожомынь мэдээжэ болоһон байгаа.

Эдэ мэдээнүүдые үндэһэн болгон Кенуорти иигэжэ мэдүүлнэ. Европын оронуудта, тусхайлбал Англи, Франци болон Баруун Германида һүүлэй үедэ Холбоото ... хүндэ хухаржа... ска далай шад... тэй байдалай ... Америкын пра... долгүй полити... һээ уламжалан... хухараа гэжэ... тоолоно. Тиихэ... ветскэ Союзай ... политика булта... дэрэгдэнэ, һүүл... нэрэ хүндэ ехэ... жэ Кенуорти ...

Сиридэхи байдал

НЬЮ-ЙОРК, мартын 14. (ТАСС). «Сириин революционно командованиин национальна совет» хадаа «эмхи гуримгүй ябадал» үймөө хэдэг этэгээдүүдэй гаргахатүйн тулада демонстраци хэхэеэ болихыень хүн зониие үсэгэлдэр уряалаа. Дамаскда һэргылхээр намдуу байгаа, город соо демонстрацинууд болоогүй гэжэ ЮПИ агентство мэдээсэнэ.

НЬЮ-ЙОРК, мартын 14. (ТАСС). Үсэгэлдэр Каирһаа ниидэн гараһан Сириин урдын табан министрые ороноо бусахыень Сириин шэнэ правительство зүбшөөгөөгүй гээд ЮПИ агентствын корреспондент Дамаскһаа мэдээсэнэ. Дамаскын аэропортдо Сириин 14 эмигрантнууд, тэрэ тоодо Сириин ОАР-һаа гараһанай һүүлээр Каирта үлэһэн Сириин эдэ министрнүүд мүшхүүлээд, Сириин агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй самолёдоор дахяад Каир эльгээгдээ.

НЬЮ-ЙОРК, мартын 14. (ТАСС). Сириин шэнэ засаг түрэ «бүхы орон дотороо коммунистнуудай хойноһоо мүшхэлгэ мүрдэлгые» шангадхаа гээд Ассошиэйтед Пресс агентство мэдээсэнэ. Хуулита бэшэ мэдээнэй ёһоор 100 шахуу коммунист арестовалагдаа. Сэрэгэйхид, сэрэгэй полици Дамаскда коммунистнуудые бариха ябуулга ехээр хэнэ.

Нью-Йорк, мартын 14. (ТАСС). Насертай уулзахын тулада премьер-министр Салах Битар удахагүй Каир ниидэн орохо һанаатай гэһэн зар тунхаг худал гэжэ Сириин правительствын түлөөлэгшэ мэдүүлээ гээд ЮПИ агентство дамжуулна.

Совет арт... сэрэгшэд...

ЛОНДОН, ... (ТАСС). Сове... болон хатарай ... самбль угаа е... гаар Англиин ... түб болохо М... концерт хар... Манчестерэйх... ерэхые тэсэж... байгаа юм. Т... хори гаран хо... билеэдүүдынь ... һан байба.

Город шад... ско-Ланкастер... хи батальоной ... вет артистнар... гэлдэр уулзал... тальоной солда... цернүүд айл... луунаар угтаб... цертынь прогр... һон «Типерэр... солдадай дуу... лиин артист... эхилхэлээр, А... хид зэргэ дуу...

Тус ансамб... мартын 16 бо... биха юм.

Ц. Ц. Ц...

Баруун гүрэнүүдһээ харюугай алхам хүлеэгдэнэ

ЛОНДОН, мартын 15. (ТАСС). Общинын палатын үсэгэлдэр болоһон заседани дээрэ парламентын хэдэн гэшүүд-лейбористнууд Англиин премьер-министр Макмилланда эрилтэ табиһан байна. Байра дээрэнь Советскэ Союзай хиналта хэхэ тухай принципые зүбшөөһэн ушарые хараадаа абажа, ядерна туршалгануудые болюулха хэрэгтэ Англиин правительствын толгойлогшо али болохоор хубитаяа оруулха ёһотой гэжэ тус эрилтэ соо хэлэгдэнэ.

Үтэ хэлэһэн премьер-министр Макмиллан ядерна туршалгануудта хиналта хэхэ тухай асуудалаар Советскэ Союзай хэһэн буулта хадаа «шухала удха шанартай алхам» гэжэ заагаад, «энэ хадаа һүүлэй һүүлдэ асуудал шиидхэлгэдэ асарха ёһотой» гэжэ найдалаа элирхэйлээ.

Почтын таһагта

Новоселенгинск тосхоной хэлхээ холбооной таһаг Хяагтынгаа управлени соо түрүү тоодо ябадаг, хүдэлмэринь эмхитэй, һайнаар табигданхай. Тиимэһээ гомодол болон һайшаалай дэбтэр дээрэнь баясхалан хүргэһэн бэшэгүүдыел харахат.

Эндэ үдэр бүри гурба дахин почто асарагдана. Ерэһэн бүхы почтые ВЛКСМ-эй гэшүүн Лидия Серафимовна Кулакова хамагай түрүүндэ задалжа, илгадаг. Энэ хүдэлмэри дүршэл шадабаритай хүнэй гарта ороходоо тон түргөөр һагшагдажа, бэшэг, газетэ, журнал болон бусад эзэдтээ дары хүргэгдэнэ. Новоселенгинскдэ үдэр бүри 3700 газетэ ерэдэг. Тэдэниие уншагшад саг соонь абажа уншадаг тула баяртай. **(Нэгэдэхи зураг).**

Почтын телефоной таһаг соо ороходоо, шэхэндээ наушник зүүһэн эхэнэрые харахат. Энэмнай 1-дэхи разрядай ахалагша телефонистка Анна Гомбоевна Цыбенова болоно. Аяар 17 жэл эндэ хүдэлхэ зуураа, өөрынгөө мэргэжэлдэ олохон залуушуулые һургаа. **(Хоёрдохи зураг).**

Телеграмма зөөгшэ Антонида Петровна Данжурова наһажаал болобошье, тосхоной хэдэн зуун айлда алгадгүй ябажа, ерэһэн захилнуудые һаадгүй хүргэдэг.

С. Балдуевай
фото, текст.

Баскетбол

Республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө баскетболоор болоһон мүрысөөн хоёр долоон хоногой туршада боложо дүүрэбэ. Бүлгэм бүхэн мүрысөөндэ 4 команда табиха байгаа. Эдэнэрэй дундаһаа эмхи гуримтайгаар наадаһан «Ажалай резервын» командануул бултыень ахижа, түрүү һуури эзэлээ.

А. Игумнов.

Сагай уларил

Улаан-Үдын гидрометобсерваториин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха, урда аймагуудта бага зэргэ саһан орохо. Баруун хойто зүгһөө һулаханаар һалхилха. Улаан-Үдэ городто һүниндөө, 6—8 градус хүйтэн, үдэртөө 0—2 градус дулаан байхаар багсаагдана.

Мартын 17—18-най үдэрнүүдтэ республика дотор бага зэргэ үүлэтэй байха, саһа шуурган болохогүй. һүниндөө 14—19 градус хүйтэн, үдэртөө гурбан градус хүйтэнһөө хоёр градус хүрэтэр дулаархаар хүлеэгдэнэ.

Н. Орехова,
дежурна синоптик.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур
1963 оной мартын 16.

Манай адрес, телеф...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ле...
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам. ре... ответ. секретаря—27-37, отделов: партийной жи... —24-74, сельского хозяйства—47-59, советск... и культуры, литературы и искусства—34-05, пр... транспорта, информации—35-14, писем и раб... отдел переводов и корректорская—35-95, бух... Для междугородных переговоров — 16.
Гор. Улан-Удэ, типография Министе... Бурятской АССР.
Н00375.